

မြန်မာ့သမိုင်း

မြန်မာ့သမိုင်းကို မှတ်တမ်းအခြေပြုလေ့လာခြင်း

ပုံနှိပ်တိုက်အမည်

ရွှေပုံနှိပ်တိုက် (မြဲ - ၀၀၂၁၀)

အမှတ် (၁၅၃/၁၅၅)၊ သစ်တောအောက်လမ်း၊

မောင်လေးဝင်းရပ်ကွက်၊ အလုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်

ထုတ်ဝေသူ

ဦးအောင်မြတ်စိုး

စာပေတိုက်အမည်

မုခ်ဦးစာပေ

အမှတ် (A၄)၊ မြကန်သာလမ်း၊ မြကန်သာအိမ်ယာ၊

အမှတ် (၂) ရပ်ကွက်၊ ကမာရွတ်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး

ဖုန်း - ၀၉ ၇၀၀၃၀၃၀၂၃၊ ၀၉ ၂၆၂၆၅၆၉၄၉

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ထုတ်ဝေခြင်းလုပ်ငန်း အသိအမှတ်ပြု လက်မှတ်အမှတ် - ၀၁၉၄၇

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၁၀၀၀

ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ်

မာတိကာ

ကဏ္ဍ (၀)	နိဒါန်း - သမိုင်းလေ့လာသူတို့၏ စွမ်းရည်များ	၃
ကဏ္ဍ (၁)	အစိုးရ (အုပ်ချုပ်သူ) နှင့် နိုင်ငံသား (အုပ်ချုပ်ခံ) တို့၏ အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများ	၂၄
ကဏ္ဍ (၂)	သမိုင်းထဲက အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသားများ	၃၄
ကဏ္ဍ (၃)	မျိုးဆက်ကာဟမူများ	၄၄
ကဏ္ဍ (၄)	လူတန်းစားကွဲပြားခြင်း စီးပွားရေးအယူဝါဒများနှင့် ကျေးလက်မြို့ပြ ကွာဟချက်	၅၄
ကဏ္ဍ (၅)	ဘာသာရေးနှင့် နိုင်ငံရေး	၆၆
ကဏ္ဍ (၆)	မြတ်သျှအင်ပါယာအတွင်းက မြန်မာပြည်	၇၆
ကဏ္ဍ (၇)	မြန်မာပြည်စည်းလုံးညီညွတ်ရေးနှင့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်	၉၄
ကဏ္ဍ (၈)	စစ်တပ်နိုင်ငံရေး	၁၁၆
ကဏ္ဍ (၉)	ဆန့်ကျင်ရေး တော်လှန်ရေးနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး	၁၃၀
ကဏ္ဍ (၁၀)	ကမ္ဘာ့အလယ်က မြန်မာ	၁၅၀

မှတ်တမ်းများ

မှတ်တမ်းများ အမှတ်စဉ် ၁ - ၂၀	၁၆၆
မှတ်တမ်းများ အမှတ်စဉ် ၂၁ - ၄၀	၁၈၀
မှတ်တမ်းများ အမှတ်စဉ် ၄၂ - ၆၀	၁၉၉
မှတ်တမ်းများ အမှတ်စဉ် ၆၁ - ၈၀	၂၂၀
မှတ်တမ်းများ အမှတ်စဉ် ၈၃ - ၁၀၄	၂၃၉

အတ္ထုပ္ပတ္တိ - အဖွဲ့အစည်းများ ၂၅၀

အတ္ထုပ္ပတ္တိ - လူပုဂ္ဂိုလ်များ ၂၆၆

အချိန်ပြမျဉ်း ၂၇၆

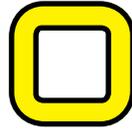
မြေပုံ ၂၈၇

■ ညောင်မြစ်ဖျားက ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူ၏ မျက်နှာတော်အား ငုံ့ထားပုံ၊ ၁၇၆၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာတို့၏ တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ခြင်းခံရသော ထိုင်းနိုင်ငံအယုဒ္ဓယမြို့ဟောင်းတွင် တွေ့ရခြင်းဖြစ်သည်။

ကဏ္ဍ

နိဒါန်း

သမိုင်းလေ့လာသူတို့၏ စွမ်းရည်များ

၁။ သမိုင်းကို ဘယ်လို လေ့လာသလဲ၊ ဘာကြောင့် လေ့လာရသလဲ

လူတို့သမိုင်းကို လေ့လာခြင်း၌ အကြောင်းများစွာရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့် သမိုင်းက သင့်အတွက် အရေးပါကြောင်း ဤသင်ခန်းစာကို မစတင်မီ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ သမိုင်းကို လေ့လာရသော အကြောင်းတွင် မည်သည့် အကြောင်းများက သင့်အတွေးအယူအဆ၌ အရေးပါဆုံး ဖြစ်သနည်း။ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသော အကြောင်းအရာသုံးခုကို အနည်းဆုံးရွေးချယ်ပြီး၊ အရေးပါမှုကို လိုက်၍ အထက်အောက် စဉ်ပါ။ အဖြေမှန်၊ အဖြေမှားဟူ၍ မရှိပါ။ ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရန် မေးခွန်းများ သာ ဖြစ်ပါသည်။

- ၁။ ကျွန်ုပ်အနေနှင့် သမိုင်းဘာသာရပ်ကို လေ့လာရသည့် အဓိက အကြောင်းအရင်းများမှာ -
 - (က) မိမိနိုင်ငံနှင့် လူမျိုးအပေါ် လေးစားဂုဏ်ယူတတ်စေရန်။
 - (ခ) မတူကွဲပြားသော လူအမျိုးမျိုးတို့၏ အမြင်ရှုထောင့်မျိုးစုံကို သိရှိပြီး ၎င်းတို့နှင့် သင့်တော် လျောက်ပတ်စွာ နေထိုင်တတ်စေရန်။
 - (ဂ) မှန်ကန်ယုံကြည်ရသော အချက်အလက်များ၊ အမည်များ၊ နေရာများ၊ နေ့စွဲများကို အလွတ်မှတ်မိနေစေရန်။
 - (ဃ) သမိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆန်းစစ်တွေးခေါ်နိုင်ပြီး ကိုယ်ပိုင်အယူအဆများ တည်ဆောက် တတ်စေရန်။
 - (င) မည်သည့် အချက်အလက်များက မှန်ကန်ကြောင်းကို တိတိကျကျ သိရှိနိုင်စေရန်။
 - (စ) သမိုင်းနှင့် ပတ်သက်သော သီအိုရီများစွာတို့ကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာပြီး ၎င်းတို့အား ပုံပိုး ပေးသော အထောက်အထား အချက်အလက်များနှင့် ချေဖျက်ပေးသော အထောက်အထား အချက်အလက်များကို နားလည်နိုင်စေရန် ... တို့ ဖြစ်သည်။
 - (ဆ) အခြားအကြောင်းအရင်းများ (ကိုလည်း ရှင်းလင်းချက်နှင့်တကွ ဖြည့်စွက်နိုင်ပါသည်။)

၂။ အဘယ်ကြောင့် ဤအဖြေများကို သင်ရွေးချယ်ရပါသနည်း။

၃။ သင်ငယ်စဉ်က ကျောင်းတွင် သင်ယူခဲ့ရသော သမိုင်းသင်ခန်းစာများကို ပြန်တွေးကြည့်ပါ။ ၎င်းသင်ခန်းစာများ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အဘယ်နည်း။ အဆိုပါ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် အထက်တွင် သင်အရေးအပါဆုံးဟု သတ်မှတ်ရွေးချယ်ခဲ့သော ရည်ရွယ်ချက်ပါ မေးခွန်းများမှာ ကိုက်ညီမှု ရှိပါသလား။

၂။ အစဉ်အလာ မဟုတ်ဘဲ ကွဲပြားသည့် ပုံစံဖြင့် သမိုင်းကို မည်သို့ ချဉ်းကပ်လေ့လာမည်နည်း

လွန်ခဲ့သော ရာစုနှစ်များမှစ၍ စာသင်ကျောင်းများတွင် သမိုင်းဘာသာရပ်ကို သင်ကြားလာခဲ့ခြင်းမှာ ကျောင်းသားများအတွက် အထက်ဖော်ပြပါ ရည်ရွယ်ချက်များထဲမှ အချက် ၈၊ ၈ နှင့် ၉ တို့ကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်ကို မြှင့်တင်ရန်၊ အတိတ်ဖြစ်ရပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ တိတိကျကျ မှန်မှန်ကန်ကန် သိရှိနိုင်စေရန်တို့အတွက် သမိုင်းဘာသာရပ်ကို သင်ကြားခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် ထိုသို့ သင်ကြားနေသလို ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ထိုနည်းလည်းကောင်းပင်ဖြစ်သည်။ (ကျမ်းကိုးအထောက်အထား မှတ်တမ်း ၆၃ ကို ကြည့်ပါ။) အဆိုပါ သင်ကြားမှု ရည်ရွယ်ချက်များသည် အချို့သော အခြေအနေ နေရာဒေသများတွင် အဆင်ပြေကောင်း ပြေနိုင်ပါလိမ့်မည်။ သို့သော် ယခု သင်ရိုးအနေနှင့် ၎င်းသင်ကြားနည်းစနစ်များနှင့် ကွာခြားပါသည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော ရည်ရွယ်ချက် ၁၊ ၂ နှင့် ၃ တို့အတွက် ဤသင်ရိုးက ပို၍ အလေးပေး

ထားသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ယခု သင်ရိုးသည် သမိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စာနာနားလည်မှုထားနိုင်ရေး၊ ပြန်လည်သင့်မြတ်စေရေး၊ ဝေဖန်ဆန်းစစ်တွေးခေါ်နိုင်ရေးနှင့် သဘောထားကြီးကြီးထားနိုင်ရေးတို့ကို ရှေးရှု၍ အဓိက အလေးထား ပြုစုထားပါသည်။

ဤသင်ရိုးတွင် ယခင်က လေ့လာသင်ယူလေ့ရှိသော ပုံစံနှင့် မတူသောပုံစံဖြင့် သမိုင်းကို လေ့လာမည်ဖြစ်သည်။ အခြားသူတို့ ရေးသားဖော်ပြထားသော သမိုင်းကို အလွတ်ရအောင် အာဂုံဆောင် ကျက်မှတ်ရမည့်အစား၊ သမိုင်းမှတ်တမ်း အထောက်အထားများကို ဖတ်ရှုပြီး၊ ထိုအထောက်အထားများကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင်သမိုင်းအယူအဆများ တည်ဆောက်နိုင်ရန် ဤသင်ရိုးကို ဖန်တီးထားသဖြင့်၊ သင်ကိုယ်တိုင်ပင်လျှင် သမိုင်းလေ့လာသူ သုတေသီအဖြစ် သမိုင်းကို လေ့လာသွားနိုင်ပါလိမ့်မည်။

သမိုင်းနှင့် ပတ်သက်လျှင် လူတို့၌ ပြင်းထန်သော ခံစားချက်များ ရှိကြရာ၊ သမိုင်းလေ့လာသူတစ်ဦး ဖြစ်ရခြင်း၌ စိန်ခေါ်မှုများစွာရှိသည်။ သင့်အတန်းဖော်များ၊ ဆရာများ၊ မိသားစု သို့မဟုတ် သူငယ်ချင်းများနှင့် မတူဘဲ ကွဲပြားသော သမိုင်းအယူအဆများ သင့်ထံတွင် ရှိလာနိုင်သည်။ ထိုသို့ ရှိလာခြင်းသည် ပြဿနာမဟုတ်ပေ။ သမိုင်းလေ့လာသူတို့၌ အတိတ်ကို ပြန်လည်သုံးသပ် အဓိပ္ပာယ်ဖော်ရာတွင် ကွဲပြားကြမည်သာ ဖြစ်သည်။

ဤသင်ရိုးစာအုပ်တို့ကို အခြားသမိုင်း သင်ရိုးပြဋ္ဌာန်းစာအုပ် များနှင့် မတူညီစေရန် စီစဉ်ထားသည်။ မှတ်တမ်းများ (documents)၊ အချိန်ပြုချဉ်း (timeline)၊ မြေပုံများ (maps) နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်အတ္ထုပ္ပတ္တိများက ဤသင်ရိုးစာအုပ်တွင် ကိုးကားစရာ အထောက်အထားများအဖြစ် ပါဝင်နေပါသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာ့သမိုင်းရှိ အဓိက ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းသည့် ကဏ္ဍ ၁၀ ခုကို ထည့်သွင်းထား၏။ ၂၀၂၀ - ဤကဏ္ဍ၏ မေးခွန်းမှာ “သမိုင်းကို ဘယ်လို လေ့လာသလဲနှင့် ဘာကြောင့် လေ့လာသလဲ” ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ဤမေးခွန်းကို ဖြေဆိုနိုင်ရန် သင့်အား ဤသင်ရိုး (သင်ခန်းစာ) စာအုပ်က မှတ်တမ်းများနှင့် အခြားသတင်းအချက်အလက်များရှိရာသို့ လမ်းညွှန် ခေါ်ဆောင်သွားပါလိမ့်မည်။ ထို့ပြင် ကဏ္ဍတစ်ခုစီ၏ အဓိကသဘော တရားများ (concepts) ကိုလည်း ရှင်းပြပေးမည်ဖြစ်ရာ၊ ကဏ္ဍများကို သင့်အနေဖြင့် လွယ်ကူစွာ နားလည်သွားပါလိမ့်မည်။ ဤသင်ရိုး၌ သမိုင်းကို ခုနှစ်သက္ကရာဇ် အစဉ်အလိုက် ဖြစ်ရပ်ပုံစံမျိုးဖြင့် မစီစဉ်ဘဲ (chronologically) ကဏ္ဍဆီလျော်မှုအားဖြင့် (by Theme) သာ စီစဉ်ပါ သည်။ သို့မှသာ လေ့လာသူများအနေဖြင့် ပြဿနာများကို အတိတ်က လူတို့ မည်သို့ ကိုင်တွယ်ခဲ့ကြကြောင်းနှင့် ထိုပြဿနာများကို အောင်မြင်

စွာ ကျော်လွှားဖြေရှင်းနိုင်ရေးအတွက် ချဉ်းကပ်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြကြောင်း တို့ကို မတူညီသော နည်းများဖြင့် နှိုင်းယှဉ် လေ့လာနိုင်စေမည်ဖြစ်သည်။ (အစဉ်အလာသင်ရိုးပြဋ္ဌာန်းချက်ပါ ဖော်ပြသော နည်းတစ်ခုတည်း မဟုတ် တော့ပေ။)

ဤသင်ရိုးစာအုပ်များကို နည်းမျိုးစုံနှင့် သုံးနိုင်ပါသည်။ ကိုးကားရန် မှတ်တမ်းများကို အတန်းတွင်း၌လည်းကောင်း၊ မိမိ ဘာသာတစ်ဦးတည်းသော်လည်းကောင်း လေ့လာကာ၊ ကဏ္ဍများကို အစီအစဉ်အတိုင်းသော်လည်းကောင်း၊ နှစ်သက်ရာအလိုက်သော်လည်း ကောင်း ဆက်လက် လေ့လာနိုင်သည်။ သို့သော် နိဒါန်းအခန်းဖြစ်သော ဤ “ကဏ္ဍ (၀)” (Theme ၀) သည် အခြားကဏ္ဍများကို လေ့လာရာ အလွန် အထောက်အကူပြုသဖြင့် မဖြစ်မနေ ပြီးဆုံးအောင် လေ့လာရန်လိုသည်။ အကြောင်းမှာ ဤသင်ရိုးတစ်ခုလုံး၌ အသုံးပြုရမည့် စွမ်းရည်နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို ဤကဏ္ဍက ဖြည့်ဆည်းပေးသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ သမိုင်းကို ချဉ်းကပ်ပုံအသစ်ဖြင့် လေ့လာနေသည်ဖြစ်ရာ ဤချဉ်းကပ်ပုံ သည် လေ့လာသူများအတွက် အဆင်ပြေ၊ မပြေကို သိလိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤသင်ရိုးအဖွဲ့ထံ ဆက်သွယ်ပြီး မေးခွန်းများမေးခြင်း၊ အကြံဉာဏ်များပေးခြင်းကို ပြုစေလိုပါသည်။ သို့မှသာ ဤသင်ရိုးအား ပြည့်စုံတိုးတက်အောင် ဆက်လက် ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့သမိုင်းအပေါ် ကျွန်ုပ်တို့၏ ချဉ်းကပ်လေ့လာပုံကို အခြားသူတို့၏ ချဉ်းကပ်လေ့လာပုံနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်နိုင်စေရန် မှတ်တမ်းအပိုင်း (Documents Section) တွင် သမိုင်းက အဘယ်ကြောင့် အရေးပါကြောင်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးခင်ညွန့်၏ ရှင်းပြချက်ကို စာဖတ်သူများ အနေဖြင့် လေ့လာ ဖတ်ရှုစေချင်ပါသည်။

မေးခွန်းပုံစံ (၂) မျိုး

ဤသင်ရိုးတစ်ခုလုံးတွင် မေးခွန်းပုံစံနှစ်မျိုးကို တွေ့ရမည်။ ၎င်းတို့မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

နားလည်သဘောပေါက်မှုဆိုင်ရာ မေးခွန်းတွင် အဖြေမှန်နှင့် အဖြေမှားသာ ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး အချို့အကြောင်းအရာများ၌ မည်သည့်အဖြေက မှန်သည်ဆိုသည်နှင့် ပတ်သက်၍ စာဖတ်သူများနှင့် ကျွန်ုပ်တို့ကြား အမြင်အယူအဆ ကွဲပြားမှုများ ရှိကောင်းရှိလာနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ ရှိလာပါက သင်ရိုးအဖွဲ့ထံ ဆက်သွယ်အသိပေးစေလိုပါသည်။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှုဆိုင်ရာ မေးခွန်းများသည် လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ရန် လုပ်ငန်းများနှင့် လေ့ကျင့်ခန်းများ ပါဝင်မည်ဖြစ်ပြီး သင်ကိုယ်တိုင် ကျွမ်းကျင် အထောက်အထားများကို အသုံးပြု၍ အယူအဆအသစ်များ၊ ကောက်ချက်များ၊ ကိုယ်ပိုင်အမြင်များ တည်ဆောက်နိုင်စေရန် ပံ့ပိုး ထောက်ပံ့ပေးမည် ဖြစ်သည်။

* ၎င်းကို ထည့်သွင်းကိုးကားချက် (citation) ဟု ခေါ်သည်။ သမိုင်းပြုစုသူများသည် ၎င်းတို့၏ အယူအဆသဘောထားအတွက် သက်သေ အဖြစ် ထည့်သွင်းကာ စာဖတ်သူများ သဘောတူရန်၊ ငြင်းဆိုရန်အတွက် အသုံးပြုနိုင်သော ကိုးကားချက် ဖြစ်သည်။

** “မြန်မာ” ဟု ဤစာအုပ်တွင် ဖော်ပြသောအခါ မြန်မာလူမျိုးများကို သာမက မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း နေထိုင်သူ အခြားတိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု အားလုံးကို ခြုံငုံဖော်ပြပါသည်။ “ဗမာ၊ မြန်မာ” ဟူသော စကားလုံးမှာ လူအမျိုးမျိုးအတွက် အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုးဆောင်ပြီး အဓိပ္ပာယ်မှာလည်း အတိတ်ကာလတစ်လျှောက်လုံး ပြောင်းလဲနေခြင်းဖြစ်သည်။

ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်ကို အသုံးချပုံ

ဤသင်ရိုးတစ်ခုလုံးတွင် အမျိုးမျိုးသော အထောက်အထား အရင်းအမြစ်များကို အသုံးချရန် အောက်ပါအတိုင်း ညွှန်ပြပေးမည်ဖြစ်သည်။ (အထောက်အထား အရင်းအမြစ်များတွင် မှတ်တမ်းများ၊ အချိန်ပြမျဉ်းများ၊ မြေပုံများနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်းများ ပါဝင်သည်။)

‘မှတ်တမ်း’ - သမိုင်းနှင့်ဆိုင်သော မှတ်တမ်း ၎င်းကို သမိုင်း အထောက်အထားစာအုပ်၏ မှတ်တမ်းများ အပိုင်းတွင် ရှာဖွေနိုင်သည်။

‘အချိန်ပြမျဉ်း’ သည် ဖော်ပြပါ နေ့ရက်၊ ကာလကို ကိုယ်စားပြုသည်။ အထောက်အထားစာအုပ်၏ အချိန်ပြမျဉ်း အပိုင်းတွင် ရှာဖွေနိုင်သည်။

‘မြေပုံအမှတ်’ သည် မြေပုံကို ဆိုလိုသည်။ အထောက်အထား စာအုပ်၏ မြေပုံအပိုင်းတွင် ရှာဖွေနိုင်သည်။

အချက်အလက် - လေ့ကျင့်ခန်း အတွက် ထပ်မံထည့်သွင်းပေးထားသော အချက်အလက်များဖြစ်သည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း၊ အဖွဲ့အစည်း အကြောင်းနှင့် အခြားအသုံးဝင်သော အချက်များ ပါဝင်သည်။

အတ္ထုပ္ပတ္တိ - သမိုင်းတွင် ပါဝင်သော လူပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းအကြောင်း ဖြစ်သည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်၏ ဆောင်ရွက်မှု အနှစ်ချုပ် သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်း၏ ရည်ရွယ်ချက် အနှစ်ချုပ် တို့ပါဝင်သည်။ ၎င်းကို အထောက်အထား စာအုပ်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အပိုင်းတွင် ရှာဖွေနိုင်သည်။

လေ့ကျင့်ခန်းပုံစံ - နားလည်သဘောပေါက်မှုခေါ် ပြဋ္ဌာန်းစာပါ အချက်အလက်များကို နားလည်ခြင်း သို့မဟုတ် ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှုခေါ် အချက်အလက်များအပေါ် ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၊ အဓိပ္ပာယ်ဖော်ခြင်း ဖြင့် အမြင်၊ သုံးသပ်ချက်နှင့် ယူဆချက်များ တည်ဆောက်ခြင်း။

လက်ယာဘက်တွင် ပေးထားသော အရင်းအမြစ်များကို လေ့လာပြီး အောက်ပါ မေးခွန်းများကို ဖြေပါ။

မှတ်တမ်း ၈၀ အတ္ထုပ္ပတ္တိ - ခင်ညွန့်
အချိန်ပြုမျဉ်း - ခရစ်မတိုင်မီနှစ်ပေါင်း သန်း ၄၀

နားလည်သဘောပေါက်မှု

- ၁။ ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်က နိုင်ငံတစ်ခုတွင် ရှည်လျားသော သမိုင်းအစဉ်အလာရှိလျှင် ထိုနိုင်ငံသည် အောက်ပါအချက်တစ်ခုခု ရှိလိမ့်မည်ဟု ဖွင့်ဆိုပြသည်။
 - (က) ကျွန်ပြုခြင်း ခံရလိမ့်မည်မဟုတ်။
 - (ခ) မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ပိုမို ပြင်းထန်သော နိုင်ငံသားများ ရှိလိမ့်မည်။
 - (ဂ) သမိုင်းအစဉ်အလာ ပို၍ တိုတောင်းသော နိုင်ငံထက် သာလွန်သည်။
 - (ဃ) ပိုမို ကောင်းမွန်သော အစိုးရကို ပိုင်ဆိုင်သည်။
- ၂။ အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များထဲမှ အချက်တစ်ချက်ကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးခင်ညွန့်က မြန်မာ့သမိုင်းကို ပြန်လည်ပြင်ဆင် ပြုစုသင့်ပြီဟု ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။
 - (က) ရှေးအစဉ်အဆက်က သမိုင်းပြုစုသူများသည် ကောင်းစွာ မပြုစုခဲ့ကြခြင်း။
 - (ခ) ယခု အစိုးရက သမိုင်းနှင့် ဆက်နွှယ်သော လူမှုရေးဦးတည်ချက်များ ချမှတ်ထားခြင်း။
 - (ဂ) တိုင်းပြည်အနေဖြင့် စည်းလုံးညီညွတ်မှု ပိုမို ရှိလာစေနိုင်ခြင်း။
 - (ဃ) နိုင်ငံခြား သမိုင်းပညာရှင်များက သမိုင်းအမှားများ ရေးသားခဲ့ခြင်း။
- ၃။ ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်က မြန်မာ့သမိုင်းပညာရှင်များသည် အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်နေကြကြောင်း ထောက်ခံ ပြောဆိုသည်။
 - (က) မှန်ကန်သော အချက်အလက်များကို ယခုအချိန်အထိ စုဆောင်းနေဆဲ ဖြစ်သည်။
 - (ခ) မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်သူများ ဖြစ်ကြသည်။
 - (ဂ) နိုင်ငံခြားသမိုင်း ပညာရှင်များနှင့် အတူတကွ သမိုင်းကိစ္စများ ပူးတွဲဆောင်ရွက်နေသည်။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

- ၁။ ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်၏ သမိုင်းဆိုင်ရာ အဓိကအချက်သုံးချက်ကို သင်လက်ခံပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် လက်ခံပါသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် လက်မခံပါသနည်း။ မြန်မာနိုင်ငံသားအများစုက သူ၏အဆိုကို လက်ခံလိမ့်မည်ဟု သင်ထင်ပါသလား။
- ၂။ “အောင်နိုင်သူသာ သမိုင်းကို ရေးသည်” ဟူသော ဆိုရိုးစကားရှိ၏။ (အရေးတော်ပုံကို နိုင်သူသာ မှတ်တမ်းပြုစုမြဲ။) ထိုဆိုရိုး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြပါ။ ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်သည် ဤအဆိုကို လက်ခံမည်ဟု သင်ထင်ပါသလား။

၃။ ရှုထောင့်စုံခြင်းကို မည်သို့ သတ်မှတ်နိုင်မည်နည်း

လူတို့တွင် အဘယ်ကြောင့် သမိုင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး မတူညီသော အယူအဆ ရှုထောင့်များ ရှိကြရသနည်း။ လူတို့တွင် မတူညီသော အတွေ့အကြုံများနှင့် မတူညီသော အချက်အလက်များကို ရရှိကြသဖြင့် သမိုင်းနှင့် ပတ်သက်လျှင် မတူညီသော အမြင်များ ရှိကြခြင်းဖြစ်သည်။ မည်သည့် လူသားတစ်ဦးတစ်ယောက်တည်းက လောကတစ်ခုလုံး၊ တစ်ကမ္ဘာလုံးကို သူ့ကိုယ်တိုင် နားလည်ဖို့ မဖြစ်နိုင်ဟု ဆိုလိုပေသည်။ သို့သော် ကွဲပြားခြားနားသော အခြေခံရှိသူများရေးသည့် သမိုင်းပေါင်းစုံကို ဖတ်ရှုရသောအခါ ပို၍ ကျယ်ပြန့်ကြီးမားသော ရုပ်ပုံကားချပ်ကို မြင်ရ၊ နားလည်ရပေသည်။

လူတို့သမိုင်းကို မြင်ရသော ရှုထောင့်များကို လွှမ်းမိုးထားသော အချက်များစွာရှိ၏။ အတိတ်သမိုင်းကို ရှုမြင်ရာ၌ ယောက်ျားနှင့် မိန်းမ ကွာခြားပေမည်။ အသက်အရွယ်မတူသူများ အချင်းချင်း ကွာခြားကြမည်။ ဤသို့ဖြင့် လူမျိုးစု (ethnicity) မတူညီသူများ၊ လူတန်းစား အဆင့်အတန်း ကွဲပြားသူများ၊ လူမျိုး (nationality) ခြားနားသူများ၊ ဒေသကွာခြားသူများ၊ ဘာသာရေးမတူသူများ၊ နိုင်ငံရေးဝါဒခြားနားသူများ၊ ပညာရေးအဆင့်အတန်းနှင့် အလုပ်အကိုင် အဆင့်အတန်းများ အလိုက် လူချင်းတူသော်လည်း၊ သမိုင်းကို ရှုမြင်ပုံတွင် ရှုထောင့်ကွာခြားကြလေသည်။ အဆိုပါ သွင်ပြင်လက္ခဏာများသည် သင်၏ကိုယ်ပိုင် ဝိသေသသရုပ် သို့မဟုတ် သင်၏ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်တည်မှုဆိုင်ရာ အမြင်ကို တည်ဆောက်ပေးသည်။ သင့်ဘဝတစ်လျှောက်တွင် (အချို့သောအရာများ သို့မဟုတ် အချို့သောလူများ၏) သွင်ပြင်လက္ခဏာများသည် သင့်အတွက်ပို၍ အရေးပါနေတတ်ပြီး အချို့သောအရာများ၊ လူများမှာ သင့်အတွက် သိပ်အရေးမပါ ဖြစ်နေလိမ့်မည်။ ဥပမာ - သင်သည် ကိုယ်နှင့်မတူ ကွဲပြားသော အခြားလူမျိုးစုများကြားတွင် နေထိုင်နေရပြီး

(သင်၏ လူမျိုးစုဆိုင်ရာ ကိုယ်ပိုင်ဝိသေသသရုပ်များ) အဖျက်ဆီးမခံရအောင် ကြိုးစားပမ်းစား ထိန်းသိမ်းနေရသူဖြစ်နေလျှင် သင်၏ကိုယ်ပိုင် လူမျိုးစုဆိုင်ရာ သရုပ်လက္ခဏာသည် သင့်အတွက်ပို၍ အရေးပါလာပေလိမ့်မည်။ ဤနည်းဖြင့် လူတစ်ယောက်၏ ကိုယ်ပိုင်ဝိသေသသရုပ်သည် ဘဝဖြတ်သန်းကျင်လည်မှုအပေါ် မူတည်၍ အပြောင်းအလဲများ ဖြစ်လာနိုင်သည်။

ထိုဘဝဖြစ်တည်မှုသည် လူ၏အမြင်ရှုထောင့်ကို လွှမ်းမိုးလေသည်။ အမြင်ရှုထောင့်ဟူသည်မှာ မျက်မှန်နှင့်တူပြီး၊ ထိုမျက်မှန်မှ တစ်ဆင့် ကျွန်ုပ်တို့ မြင်တွေ့သိရှိကြရသည်။ ကိုယ်နှင့်မတူသော အခြားအမြင်ရှိသူများ ရေးသားသော သမိုင်းကို ဖတ်ရှုရသည်မှာ ထိုသူတို့၏ မျက်မှန်ကို (ကိုယ့်မျက်မှန်အားချွတ်ပြီး) ပြောင်းလဲတပ်ဆင်ကြည့်ရှုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ မြင်နေကျအရာများကို ရှုထောင့်အသစ်မှ မြင်နိုင်ခွင့်ရလေတော့သည်။ ဤသို့ ရှုထောင့်ပြောင်းလဲပြီး ကြည့်ခွင့်ရသဖြင့် မူလအမြင်မှာ တစ်သမတ်မဟုတ်ဟူသော အမြင်သစ်ကို ရရှိနိုင်ပေသည်။

ဤသင်ရိုးတွင် ပါဝင်သော မှတ်တမ်းတို့မှာ ကျား/မ၊ လူငယ်/လူကြီး၊ ဆင်းရဲ/ချမ်းသာ/လူလတ်တန်း၊ မြန်မာ/နိုင်ငံခြားသားများ၊ တောသား/မြို့သား၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ/ခရစ်ယာန်/မွတ်ဆလင်/နတ်ကိုးကွယ်သူ၊ ရှေးရိုးစွဲများ/လုံးဝအပြောင်းအလဲ လိုလားသူများ၊ စစ်သား/တော်လှန်ရေးသမား/ဘုန်းကြီး/ကျောင်းသား/သာမန်လူများ၏ မှတ်တမ်းများ ဖြစ်ကြသည်။ ဤသို့ အမျိုးအစား စုံလင်သော ရှုထောင့်ပေါင်းစုံ မှတ်တမ်းများမှတစ်ဆင့် မြန်မာ့သမိုင်းကို မြင်ကြရမည်။ တစ်စုံတစ်ယောက်တည်းက ရေး၍ မြင်ရသော တစ်ဖက်မြင်သမိုင်း မဟုတ်တော့ပြီ။

- (က) နေဝင်း
- (ခ) အင်္ဂတလီ (ကလီးမန်အင်္ဂတလီ)
- (ဂ) ဘဦးကြီး (စောဘဦးကြီး)
- (ဃ) အောင်ဆန်းစုကြည်

နားလည်သဘောပေါက်မှု

- ၁။ ဖော်ပြပြီးသော ပြဋ္ဌာန်းစာ၏ အဓိကအယူအဆမှာ -
 - (က) ရှုထောင့်ပေါင်းစုံကို နားလည်ပါက သမိုင်းကို ပို၍ ပြည့်စုံစွာ နားလည်နိုင်စေမည်။
 - (ခ) အမှန်ကို ဖော်ပြနိုင်သည့် တစ်ခုတည်းသော သမိုင်းကျမ်း ရှိသည်။
 - (ဂ) ဤအခန်းတွင် ကျေးလက်/မြို့ပြနေလူများ ရေးသားသော မှတ်တမ်းများ ပါဝင်သည်။
 - (ဃ) ဘဝအတွေ့အကြုံတူသူများတွင် တူညီသော သမိုင်းရှုထောင့် အမြင်များ ရှိသည်။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

- ၁။ အောက်ပါ မေးခွန်းများကို ကိုယ်တိုင်ဖြေပါ။ ထို့နောက် သူငယ်ချင်းက ကိုယ်ဖြေထားသော အဖြေတိုင်းနှင့် လုံးဝကွာခြားသော အဖြေများ ဖြေသည်ဟု စိတ်ကူးပြီး သူငယ်ချင်းနေရာက ထပ်ဖြေပါ။
ဥပမာ - သင်သည် မိန်းကလေးတစ်ယောက်ဟု စိတ်ကူးပါ ... စသည်တို့ ဖြစ်သည်။ သူငယ်ချင်းနေရာမှ ဖြေသောအခါ ကိုယ်နှင့် လုံးဝမတူ ကွဲပြားသော စရိုက်လက္ခဏာများ ရှိသကဲ့သို့ စိတ်ကူးပြီး ဖြေပါ။

မေးခွန်း	သင့်အဖြေ	သူငယ်ချင်းနေရာမှ စိတ်ကူးအဖြေ
(က) သင်သည် အမျိုးသားလား၊ အမျိုးသမီးလား။		
(ခ) သင်သည် မည်သည့်လူမျိုး ဖြစ်သနည်း။		
(ဂ) သင်၏ အသက်မည်မျှနည်း။		
(ဃ) သင်သည် ချမ်းသာ၊ ဆင်းရဲ သို့မဟုတ် လူလတ်တန်းစား ဖြစ်ပါသလား။		
(င) မည်သည့် တိုင်းပြည်မှာ သင့်ကို မွေးပါသလဲ။		
(စ) သင်သည် မြို့ပြ၌ သို့မဟုတ် ကျေးလက်၌ အရွယ်ရောက်ခဲ့ပါသလား။		
(ဆ) မည်သည့် ဘာသာကို သင်ကိုးကွယ်ပါသနည်း။		
(ဇ) မည်သည့် နိုင်ငံရေးစနစ်ကို သင်နှစ်သက်ပါသနည်း။		
(ဈ) မည်သည့် အလုပ်ကို လုပ်ရန် မျှော်လင့်ထားပါသနည်း။		
(ည) မဖော်ပြရသေးသော အခြားစရိုက်လက္ခဏာတစ်ခု။		

- ၂။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲအကြောင်းကို တွေးကြည့်ပါ။ သင်ကိုယ်တိုင်၏အဖြေ မဟုတ်ဘဲ သင့်သူငယ်ချင်းနေရာမှ စိတ်ကူး၍ သင့်အဖြေနှင့် ကွဲပြားမည့် ထိုရွေးကောက်ပွဲအကြောင်း အမြင်ရှုထောင့်အသစ်မှ အချက်သုံးချက်ရေးပါ။
- ၃။ အထက်တွင် သင်ဖြေခဲ့သော စရိုက်လက္ခဏာအဖြေများမှ ယခုလတ်တလော သင့်အတွက် အရေးအပါဆုံးဖြစ်သည့် စရိုက်လက္ခဏာအချက်များမှာ အဘယ်အချက်များ ဖြစ်သနည်း။ အရေးအပါဆုံး သုံးချက်ကို ရွေးချယ်၍ အဘယ်ကြောင့် အရေးပါကြောင်း ရှင်းပြပါ။

ဂ

ဃ

၄။ ဆန္ဒစွဲများကို မည်သို့ နားလည်နိုင်မည်နည်း

လူတို့တွင် သမိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ကွဲပြားခြားနားသော အမြင် ရှုထောင့်များ ရှိကြသကဲ့သို့ လူတိုင်းနီးပါးတွင် ဆန္ဒစွဲများ၊ အကြိုက်များ ရှိကြစေ့ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ရှိခြင်းမှာ လူ သို့မဟုတ် လူမျိုးစုများတွင် တွေ့ကြုံဖြတ်သန်းခဲ့ရသော မတူညီသည့် အတိတ်အတွေ့အကြုံများ ရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ သင်၏ သမိုင်းအမြင်သည် မျက်မှန် တစ်လက်ဖြစ်ပါက၊ သင်၏ ဆန္ဒစွဲများမှာ သင်ချွတ်ပြစ်ဖို့ခက်သော မျက်မှန်ပင်ဖြစ်သည်။

ဥပမာအနေဖြင့် မန်ချက်စတာယူနိုက်တက်နှင့် နယူးကာဆယ် အသင်းနှစ်သင်း၏ ဘောလုံးပွဲကို စိတ်ကူးကြည့်ပါ။ မန်ယူပရိသတ်များ နှင့် နယူးကာဆယ်ပရိသတ်များသည် သူတို့အသင်းဘက်မှသာ အားပေး ကြရန် ဆန္ဒစွဲများ ရှိကြမည်ဖြစ်သည်။ ဒိုင်က နယူးကာဆယ်အသင်းသား တစ်ယောက်ကို ပြစ်ဒဏ်ဘောပေးသောအခါ၊ နယူးကာဆယ်ပရိသတ် များသည် ဒိုင်ကို မတရားဟု ယူဆကြပြီး၊ မန်ယူပရိသတ်များက ဒိုင်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ တရားသည်ဟု ယူဆကြမည်။ နှစ်ဖက်ပရိသတ်များ သည် ဘောလုံးပွဲတစ်ခုတည်းကိုသာ ကြည့်နေကြသော်လည်း၊ ကွဲပြား ခြားနားပြီး ရှုမြင်နေကြသည်။ ဒိုင်ဖြစ်သူမှာ သူကြိုက်နှစ်သက်သော အသင်း ရှိကောင်းရှိမည်။ သို့သော် သူ့အလုပ်သဘောအရ ဒိုင်လုပ်နေစဉ် အချိန်တွင် သူ၏ ဆန္ဒစွဲကို ဖယ်ပြီး၊ ကစားပွဲကို ဘက်မလိုက်ဘဲ ဆုံးဖြတ်ရလေသည်။

အားကစားပွဲများတွင် လူတို့က ကိုယ်ထောက်ခံသောအသင်း၊ ကိုယ်ဆန့်ကျင်သောအသင်းများ ဆန္ဒစွဲအလိုက်ရှိကြသကဲ့သို့၊ သမိုင်း တွင်လည်း ထောက်ခံသော၊ ဆန့်ကျင်သော လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အဖွဲ့များရှိကြ သည်။ ဘောလုံးပွဲတွင် ဒိုင်ဖြစ်သူက နှစ်ဖက်အသင်း နှစ်သင်းစလုံးအား ဘက်မလိုက်ဘဲ ဆုံးဖြတ်သကဲ့သို့ သမိုင်းလေ့လာသူများကလည်း သမိုင်း သဘောတရားများ ဖော်ထုတ်ရာတွင် မိမိတို့၏ ဆန္ဒစွဲများကို တတ်နိုင်

သမျှ လျော့ချနိုင်ရန် ကြိုးစားနိုင်ရမည်။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သော ပထမအဆင့်မှာ ကိုယ့်ဆန္ဒစွဲကို ကိုယ်နားလည်ရန်ဖြစ်၏။ ကိုယ်နှင့်တူ သူများ ဘက်မလိုက်ခြင်း၊ ကိုယ်နှင့်မတူသူများကို ဆန့်ကျင်ခြင်းအား လူတို့ပြုတတ်သည်။ ကိုယ့်လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ယခင်က ဩဇာကြီးမားခဲ့ သော၊ လူတို့ကြည်ညိုလေးစားသော အဖွဲ့အစည်းများကိုလည်း ဆက်လက် လေးစားနှစ်သက်နေသည့် ဆန္ဒစွဲများလည်း ရှိနိုင်သည်။ အထူးသဖြင့် ကိုယ်ကိုယ်တိုင် အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော အသင်းအဖွဲ့များနှင့် ပတ်သက်လျှင် အကြိုက်ဆန္ဒစွဲ မလွဲမချရိပေမည်။ ထိုသို့သော အသင်း အဖွဲ့နှင့် မပတ်သက်သူများမှာလည်း ထိုအသင်းအဖွဲ့ကို ဆန့်ကျင်ရန် ဆန္ဒစွဲများ ရှိနေနိုင်သည်။

ဆန္ဒစွဲမှုတစ်မျိုးမှာ ပုံသေကားကျယူဆမှု (stereotype) ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုရှိ အသင်းဝင်အနည်းငယ်နှင့် ဆုံတွေ့ဖူးပြီး၊ ထိုသူများ၏ အကျင့်စရိုက်ကို တွေ့ဆုံဖူးသည့် အတွေ့ အကြုံကို အခြေခံကာ၊ ဒီလိုလူတွေဝင်ထားတဲ့ အသင်းဟာ ဒီအကျင့် စရိုက်ရှိတဲ့ အသင်းဖြစ်မှာပဲဟူ၍ အခြားအသင်းသားအားလုံးကို မတွေ့ဆုံဖူးဘဲ ပုံသေကားကျယူဆပုံဖြစ်သည်။ ဒီပုတ်ထဲက ဒီပဲဟူသော ယူဆပုံဖြစ်သည်။ နောက်ထပ်ဆန္ဒစွဲဖြစ်မှုတစ်မျိုးမှာ အားလုံးကို ယေဘုယျခြုံငုံသုံးသပ် ကောက်ချက်ဆွဲခြင်း (generalization) မျိုး ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကိုယ့်အတွေ့အကြုံအရ အမှန်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိခဲ့ရသောအရာတစ်ခုကို အမြဲတမ်း ထိုနည်းလည်းကောင်းသာ မှန်နေ လိမ့်မည်ဟု ထင်မြင်ယူဆနေခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ ဆန္ဒစွဲမှုမှာ လူတို့တွင် အစဉ်အမြဲ တွယ်ကပ်နေပြီး၊ ချွတ်ခွာရန် ခက်ခဲလှသည်။ သို့သော် လူတို့တွင် ဆန္ဒစွဲတတ်ကြောင်း ကြိုတင်သိရှိထားပါက ထိုအဖွဲ့မျိုး ပေါ်လာလျှင် သတိမူမိကာ ဆန္ဒစွဲကို ဖယ်နိုင်ရန် အလေ့အကျင့်ရပြီး၊ ဘက်မလိုက်သော သမိုင်းလေ့လာသူတစ်ဦး ဖြစ်လာနိုင်ပါမည်။

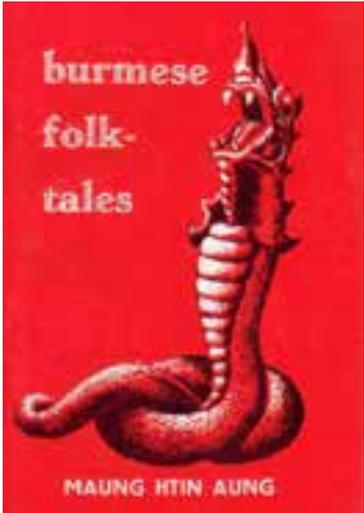

“ ကိုယ့်ဆန္ဒရှိသည့်အတိုင်း မြင်နိုင်သည့် မှန်တစ်ချပ်အကြောင်း မြန်မာ့ရိုးရာ ပုံပြင်တစ်ပုဒ်ရှိသည်။ သမိုင်းသည် ထိုကဲ့သို့သော မှန်တစ်ချပ်ပင်ဖြစ်၏။ သမိုင်းရေးသားသော ပညာရှင်သည် အချက်အလက်များကို ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ လေ့လာကာ အစွဲကင်းကင်းဖြစ်အောင် မည်သို့ပင် ကြိုးစားစေကာမူ၊ လူသည် လူဖြစ်သောကြောင့် အစွဲအလမ်း၊ အကြိုက်၊ အာဇာတ စသည့် လူ့စရိုက်ကို မကျော်လွှားနိုင်ကြောင်း တွေ့လာရလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤမြန်မာ့သမိုင်း စာအုပ်ကို ဖတ်ရှုနေသူများသည် မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ပုံရိပ်ကို မြောက်ပင့်ပေးထားခြင်းများ ဤစာအုပ်တွင် မြင်ကြရမည်။ ”

■ မောင်ထင်အောင်

အချက်အလက်
မောင်ထင်အောင် (၁၉၀၉-၁၉၇၈) သည် မြန်မာလူမျိုးစာရေးဆရာ၊ သမိုင်းရေးသား ပြုစုသူ ပညာရှင်နှင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ်တာဝန် (၁၉၄၆-၁၉၅၈) များ ထမ်းဆောင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

- ၁။ ယခုဖော်ပြထားသော ပြဋ္ဌာန်းချက်၏ အဓိကအယူအဆမှာ အဘယ်နည်း။
 - (က) ဒိုင်လုပ်သူသည် ဘက်မလိုက်ရပေ။
 - (ခ) သမိုင်းလေ့လာသူတို့သည် ဆန္ဒစွဲမှုကို နားလည်ပါက ဘက်လိုက်မှုပိုပြီး ကင်းလာနိုင်သည်။
 - (ဂ) တချို့သော သမိုင်းပညာရှင်များသည် ဘက်လိုက်မှု လုံးဝကင်းရှင်းသည်။
 - (ဃ) ပုံသေကားကျယူဆပုံသည် ဆန္ဒစွဲတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။
- ၂။ အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များတွင် မည်သည့်အချက်က ပုံသေကားကျယူဆခြင်း သို့မဟုတ် ခြုံငုံသုံးသပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ဘက်မလိုက်ခြင်းတို့ကို ဖော်ပြထားပါသနည်း။
 - (က) အမျိုးသမီးများသည် ဘောလုံးကန်ရာ၌ ထူးချွန်လေ့ မရှိကြပေ။
 - (ခ) ဘောလုံးကန်သောအခါ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရတတ်စမြဲ ဖြစ်သည်။
 - (ဂ) မန်ယူအသင်းသည် အကောင်းဆုံးဘောလုံးအသင်း ဖြစ်သည်။
 - (ဃ) မန်ယူဖြစ်စေ၊ နယူးကာဆယ်ဖြစ်စေ ၎င်းတို့တွင် ဘောလုံးအသင်းများအနေဖြင့် အားနည်းချက်နှင့် အားသာချက်များ ရှိနေကြသည်။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

- ၁။ မိမိကိုယ်ကို တရားသူကြီးဟု စိတ်ကူးကြည့်ပါ။ ခိုးမှုဖြင့် လူတစ်ဦးအား အခြားလူတစ်ဦးက စွပ်စွဲသည့်အမှု ရှိနေသည်။ ထိုသူတို့၏ လျှောက်လဲ ချက်များကို မကြားနာမီကတည်းက သင်သည် တရားပြိုင်များ၏ အသက်အရွယ်၊ လူမျိုး၊ ကျား/မ၊ စီးပွားရေးနောက်ခံ အခြေအနေတို့ပေါ် မူတည်၍ မည်သူက အမှန်ပြောလိမ့်မည် ဆိုသည်ကို ကြိုတင်ယူဆ ထားမှုများ ရှိနေနိုင်ပါသည်။ [ဤကဏ္ဍ စာမျက်နှာ - ၉၊ အပိုင်း - ၃၊ ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု - ၁ သို့ပြန်ကြည့်ရန်။] ကိုယ်နဲ့တူတဲ့ သူဘက်ကိုလိုက် မလား၊ ကိုယ်နဲ့ လုံးဝဆန့်ကျင်တဲ့ သူငယ်ချင်းနေရာက စိတ်ကူးထားတဲ့ ကွဲပြားချက်တွေရဲ့ဘက်ကို လိုက်မလား၊ ဘယ်ဘက်ကမှ မလိုက်ဘဲ ကြားနေမလား။ ထိုကဏ္ဍတွင် ဖော်ပြထားသော အချက် (က) မှ (ည) ကို ပြန်ဖတ်ပြီး ကိုယ်က မည်သည့် အချက်များတွင် ဆန္ဒစွဲနေကြောင်း ပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။
- ၂။ ဤဆောင်ရွက်ချက်များကို ဆောင်ရွက်ပြီးသောအခါ ဆန္ဒစွဲမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး လေ့လာမိသည်များရှိပါက ဖော်ပြပါ။ လူတစ်ယောက်သည် ဆန္ဒစွဲ လုံးဝမရှိသူ ဖြစ်နိုင်မည်ဟု ထင်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် ထင်ပါ သနည်း။ အဘယ်ကြောင့် မထင်ရပါသနည်း။
- ၃။ မောင်ထင်အောင်၏ သမိုင်းပညာရှင်များအား သုံးသပ်ပုံကို သင်လက်ခံ ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် လက်ခံပါသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် လက်မခံ ရပါသနည်း။ ဤပြဋ္ဌာန်းသင်ရိုးကို ဖတ်ရှုပြီး၊ မောင်ထင်အောင်၏ အယူအဆများကို သင်ယုံကြည်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် ယုံကြည်ပါ သနည်း။ အဘယ်ကြောင့် မယုံကြည်ရပါသနည်း။

၅။ ပြဋ္ဌာန်းစာအတွင်းရှိ ဆန္ဒစွဲမှုများကို မည်သို့ ရှာဖွေမည်နည်း

သမိုင်းလေ့လာသော အလုပ်၏ ခက်ခဲမှုမှာ လေ့လာသူ ကိုယ်တိုင်၌ ဆန္ဒစွဲရှိနေခြင်းနှင့် ထိုလေ့လာသူ ဖတ်ရှုသော သမိုင်း ကျမ်းများ၌လည်း ဆန္ဒစွဲများ ပါဝင်နေခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ ဆန္ဒစွဲလုံးဝ ကင်းသော သမိုင်းလည်း ရှိနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ သမိုင်းကျမ်းတစ်စောင် တွင် မှန်သောအချက်ချည်း ပါသည်ဆိုလျှင်လည်း ထိုအချက်များကို သမိုင်းရေးသူသည် သူ့ဆန္ဒစွဲဖြင့် ရွေးချယ်ခဲ့ပြီး၊ အခြားချန်ခဲ့သော အချက်များမှာလည်း ထိုသမိုင်းရေးသူက ဆန္ဒစွဲဖြင့် ချန်ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သမိုင်းမှတ်တမ်းတစ်ခုရှိ အချက်အလက်များကို မည်မျှ ယုံကြည်နိုင်မည်လဲဟု ဆုံးဖြတ်သည့်အခါ ဆန္ဒစွဲများကို သင်ကိုယ်တိုင် မည်မျှ မြင်နိုင်သလဲဆိုသည့် အချက်အပေါ် အခြေခံ၍ ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။ သမိုင်းရေးသူတစ်ဦးက ဆန္ဒစွဲရှိသည်ဟု ဆိုခြင်းမှာ သမိုင်းမှတ်တမ်း ထဲတွင် အချက်အလက် အမှားများ ထည့်သွင်းထားခြင်းမျိုးကို ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်ပေ။ ၎င်းတို့၏ ဆန္ဒစွဲများကို နားလည်သိရှိထားခြင်းအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ သီအိုရီများအား မည်မျှ ယုံကြည်လက်ခံနိုင်မလဲ ဆိုသည်ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်စေမည် ဖြစ်သည်။

သမိုင်းလေ့လာသူကိုယ်တိုင် မှတ်တမ်းတစ်ခုကို ဖတ်ရှုရာတွင် “ဘယ်သူရေးတာလဲ” “ဘာကြောင့်ရေးရတာလဲ” “ဘယ်လို ဆန္ဒစွဲတွေ ပါလာနိုင်သလဲ” ဟု မေးခွန်းထုတ်ကြစမြဲ ဖြစ်သည်။ ထိုနောက် ရေးသူ၏ ဆန္ဒစွဲကို ကြိုတင်ခန့်မှန်းပြီး၊ မှတ်တမ်းကို စိတ်သဘောထားကြီးစွာဖြင့် ဖတ်ရှုရန် အားထုတ်ကြလေသည်။ နောက်ဆုံး မှတ်တမ်း၏ ဆန္ဒစွဲကို သုံးသပ်ကာ၊ မိမိတို့ ကြိုတင်ခန့်မှန်းထားသောအချက် (ဆန္ဒစွဲ) နှင့် ကိုက်ညီခြင်းရှိ၊ မရှိ လေ့လာကြသည်။

ဆန္ဒစွဲကို အကဲဖြတ်ရန် ပထမအဆင့်မှာ သမိုင်းရေးသူက အချို့သောလူများ၊ အဖွဲ့အစည်းများကို အကောင်းမြင်၊ အဆိုးမြင်

သို့မဟုတ် ကြားအမြင်ဖြင့် ပုံဖော်ရေးဖွဲ့ထားခြင်း ရှိ/မရှိကို ဂရုပြုလေ့လာ ဆန်းစစ်ရန်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအဆင့်မှာ သမိုင်းရေးသားသူသည် အဆိုပါလူများ၊ အဖွဲ့အစည်းများအကြောင်းကို အဆိုးမြင် သို့မဟုတ် အကောင်းမြင်ဖြင့် စနစ်တကျ တစ်သမတ်တည်း ပုံဖော်ရေးဖွဲ့ထားပါ သလား သို့မဟုတ် နှစ်ဖက်စလုံးကို အဆိုးအကောင်း မျှမျှတတ ပုံဖော်တင်ပြထားသလား ဆိုသည်ကို လေ့လာဆန်းစစ်ရန်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ သမိုင်းရေးသူက ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအား အဆိုးဘက်ကချည်း ဖော်ပြနေလျှင် ထိုသမိုင်းရေးသူသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ပေါ်၌ အဆိုးမြင်ဆန္ဒစွဲ ထားရှိနေသည်ဟု ကောက်ချက်ချနိုင်သည်။ အကယ်၍ သမိုင်းရေးသူက ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအား ၎င်း၏ အားနည်းချက်ရော၊ အားသာချက်များကိုပါ ဖော်ပြလျှင်၊ သမိုင်းရေးသူသည် ကြားချပြီး၊ ညီမျှသော ရှင်းပြမှုပြုသည် ဟု ကောက်ချက်ချနိုင်သည်။ သမိုင်းရေးသူ ဖော်ပြထားသောအချက်များ တွင် မှားယွင်းနေမှုများ ရှိလျှင်လည်း ထိုအမှားရေးသူကို ဆန္ဒစွဲသူဟု ကောက်ချက်ချနိုင်သည်။

သမိုင်းရေးသားမှုတစ်ခုတွင် ဆန္ဒစွဲများပါဝင်မှုရှိ၊ မရှိ ဆုံးဖြတ် နေစဉ်တွင် ထိုသမိုင်းကို ရုပ်ရှင်တစ်ကား၊ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်သဖွယ် စိတ်ကူး ပြီး ကြည့်နိုင်ပြန်သည်။ လူကြမ်းနှင့် ဇာတ်လိုက်တို့ ဤသမိုင်းတွင် ရှင်းလင်းစွာ ရုပ်လုံးပေါ်ပါသလား။ ပေါ်သည်ဆိုလျှင် ထိုသမိုင်းရေးသူ သည် ဇာတ်လိုက်၏ဘက်သို့ ဆန္ဒစွဲပြီး ဘက်လိုက်ပြီဖြစ်၏။

သမိုင်းမှတ်တမ်းတစ်ခုကို သေချာစွာ ဖတ်ရှုပြီးလျှင်၊ မိမိ ခန့်မှန်းထားမှုများ မှန်၊ မမှန် ပြန်လည် ကြည့်ရှုနိုင်သည်။ သမိုင်း လေ့လာသူ သင်၏ဆုံးဖြတ်မှုအရ မှန်ခြင်း၊ မမှန်ခြင်း ရှိမည်။ တစ်ခါ တစ်ရံ မှန်ခြင်း၊ မှားခြင်း ကွဲပြားပြတ်သားမှု မရှိသော အဖြေများလည်း ရှိတတ်သည်။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ သမိုင်းရေးသားမှုတစ်ခုတွင် ဆန္ဒစွဲမှုများကို ရှာဖွေရန် မေးမြန်းမည့် အောက်ပါ မေးခွန်းများ ကို အစီစဉ်တကျ စဉ်ပါ။

- (က) သမိုင်းရေးသူသည် အဖွဲ့တစ်ခုအကြောင်း ကို ဖော်ပြရာ၌ ကောင်း ဆိုး သို့မဟုတ် ကြားချ၍ ဖော်ပြထားပါသလား။
- (ခ) သမိုင်းရေးသူတွင် မည်သို့သော ဆန္ဒစွဲ ရှိနေနိုင်သနည်း။
- (ဂ) သမိုင်းလေ့လာသူ (ကျွန်ုပ်) ခန့်မှန်းထား သကဲ့သို့ သမိုင်းရေးသူ၌ ဆန္ဒစွဲများ ရှိနေ ပါသလား။
- (ဃ) သမိုင်းရေးသူသည် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအား ကောင်းသည်၊ ဆိုးသည်ဟု ဖော်ပြရာတွင် စနစ်တကျနှင့် တစ်သမတ်တည်း ဖြစ်ပါ သလား။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ သင်ဖတ်ရှုခဲ့ဖူးသော စာအုပ်၊ သတင်းစာ ဆောင်းပါးတို့တွင် မည်သည့် ဆန္ဒစွဲမှု၊ ဘက်လိုက်မှုများ ရှိနေပါသနည်း။

ဘက်လိုက်မှု

ဘက်လိုက်မှု

ဘက်လိုက်မှု

၆။ ဆန္ဒစွဲများ လက်တွေ့ရှာဖွေခြင်း လေ့ကျင့်ခန်း

အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲပြီးဆုံးပုံနှင့် ပတ်သက်၍ မတူကွဲပြားသော သမိုင်းမှတ်တမ်းနှစ်ခုကို ဖတ်ရှုလေ့လာခြင်းဖြင့် စာအုပ်ပါ ဆန္ဒစွဲများကို လက်တွေ့ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ပါ။

ညာဘက်တွင် ဖော်ပြပေးထားသော ကျမ်းကိုးစာရင်းများကို ဦးစွာလေ့လာဖတ်ရှုပါ။

မှတ်တမ်း - ၁၀

အတ္ထုပ္ပတ္တိ - ဘကြီးတော်

အချိန်ပြမျဉ်း - ၁၇၅၂-၁၈၈၅

အချိန်ပြမျဉ်း - ၁၈၂၄-၁၈၂၆

မှတ်တမ်း - ၁၁

အတ္ထုပ္ပတ္တိ - စနေဂုဏရက်စ်

အချိန်ပြမျဉ်း - ၁၈၅၈-၁၉၄၈

မြေပုံအမှတ် - ၃၊ ၄

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ မှတ်တမ်း ၁၀ တွင် ကုန်းဘောင်ဘုရင်နိုင်ငံတော် သို့မဟုတ် ဗြိတိသျှအင်ပါယာနှစ်ခုအနက် မည်သည်ကို ဘက်လိုက်ထားကြောင်း ကြိုတင်ခန့်မှန်းပါ။

၂။ မှတ်တမ်း ၁၁ တွင် ကုန်းဘောင်ဘုရင်နိုင်ငံတော် သို့မဟုတ် ဗြိတိသျှအင်ပါယာနှစ်ခုအနက် မည်သည်ကို ဘက်လိုက်ထားကြောင်း ကြိုတင်ခန့်မှန်းပါ။

၃။ မှတ်တမ်း ၁၀ ကို ဖတ်ပြီး အောက်ပါ ဇယားကို ဖြည့်ပါ။

	ဗြိတိသျှ (လူဖြူတိုင်းတစ်ပါးသားများ)	မြန်မာ (ရွှေနန်းရှင်သခင်)
မည်သို့ ဖော်ပြထားသနည်း။		
အကောင်း၊ အဆိုး သို့မဟုတ် ကြားချ၍ ဖော်ပြထားပါသလား။		
ဆန့်ကျင်သော သို့မဟုတ် ထောက်ခံသော ဆန္ဒစွဲပါဝင်ပါသလား။		

၄။ မှတ်တမ်း ၁၁ ကို ဖတ်ပြီး အောက်ပါဇယားကို ဖြည့်ပါ။

	ဗြိတိသျှ (အိန္ဒိယအစိုးရ)	မြန်မာ (အင်းဝနန်းတော်)
မည်သို့ ဖော်ပြထားသနည်း။		
အကောင်း၊ အဆိုး သို့မဟုတ် ကြားချ၍ ဖော်ပြထားပါသလား။		
ဆန့်ကျင်သော သို့မဟုတ် ထောက်ခံသော ဆန္ဒစွဲ ပါဝင်ပါသလား။		

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ သင်မှန်းဆထားသော ဆန္ဒစွဲများနှင့် ဖော်ပြပါ ရေးသားမှုတွင် တွေ့ရသော ဆန္ဒစွဲများ ထပ်တူဖြစ်ပါသလား။ ဖော်ပြပါ ရေးသားမှုတွင် ပါဝင်သော ဆန္ဒစွဲ ဘက်လိုက်မှု တစ်ခုခုက သင့်ကို အံ့အားသင့်စေပါသလား။

၂။ သင့်ကိုယ်ပိုင် အယူအဆ ရှုထောင့်နှင့် မှတ်တမ်း ၁၀ ပါ အချက်အများကို ပို၍ ဆင်တူပါသလား။ မှတ်တမ်း ၁၁ ပါ အချက်များက ပိုတူပါသလား။ အဘယ်ကြောင့်ပါနည်း။

၇။ အချက်အလက်များ၊ ယုံကြည်မှုများနှင့် သဘောတရားများ

သမိုင်းဆိုင်ရာ ရေးသားမှုများတွင် ဆန္ဒစွဲနှင့် ဘက်လိုက်မှုများကို သုံးသပ်ပြီးပါက၊ သမိုင်းလေ့လာသူတို့သည် သမိုင်းရေးသားမှုတွင် ပါဝင်သော အချက်အလက်၊ ယုံကြည်မှုနှင့် သီအိုရီတို့ကို ကွဲပြားခြားနားစွာ ခွဲခြားတတ်ဖို့ လိုအပ်သည်။ အချက်အလက်တစ်ခုဆိုသည်မှာ မှန်၊ မှား သက်သေပြနိုင်သော သိစရာသတင်းဖြစ်သည်။ ဥပမာ - “၁၈၂၆ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ် မြန်မာစစ်ပွဲ ပြီးဆုံးသည်” ဟူသည်မှာ မှန်ကန်သော အချက်အလက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ “၁၉၂၆ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ် မြန်မာစစ်ပွဲ ပြီးဆုံးသည်” ဟူသည်မှာ မှားယွင်းသော အချက်အလက်ဖြစ်သည်။

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး တစ်ယောက်က ကောင်းသည်၊ ဆိုးသည်ဟူ၍ ရှုမြင်ခြင်းသည် ယုံကြည်မှုဖြစ်သည်။ ယုံကြည်မှုတို့ကို မှန်သည်၊ မှားသည်ဟူ၍ သက်သေထုတ်ဖော် မဖြစ်နိုင်ပေ။ သို့သော် လူ့အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုအတွင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ခံထားသော ယုံကြည်မှုများ ရှိသလို အငြင်းပွားဖွယ်ရာ ယုံကြည်မှုအချို့လည်း ရှိနိုင်သည်။ ဥပမာ - “စစ်သူကြီးမဟာဗန္ဓုလသည် ရဲရင့်သည်” ဟူသည်မှာ မြန်မာလူမျိုးတို့ ကြားတွင် ကျယ်ပြန့်စွာ လက်ခံထားသော ယုံကြည်မှုဖြစ်သည်။ “စစ်သူကြီးမဟာဗန္ဓုလသည် သူရဲဘောကြောင်သည်” ဟူသည်မှာ အငြင်းပွားဖွယ်ရာကိစ္စ ဖြစ်သည်။

အကြောင်းအရာ၊ ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ရပ်များသည် ဘယ်လိုဖြစ်ပျက်ခဲ့သည်၊ အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်ရသည်ဆိုသည်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ သက်သေ အထောက်အထားနှင့်တကွ ပံ့ပိုးပေးသော သို့မဟုတ် ချေဖျက်ပေးသော တွေးဆချက်ကို သီအိုရီဟု ခေါ်သည်။ ၎င်းတို့ကို မှားသည် မှန်သည်ဟူ၍ တိတိကျကျ မဆိုနိုင်သလို ယုံကြည်သင့်၊ မယုံကြည်သင့်ဟူ၍လည်း မဆိုနိုင်ပေ။ သမိုင်းပညာ နယ်ပယ်တွင်ရှိသော သီအိုရီသည် သိပ္ပံပညာ နယ်ပယ်ရှိ ယူဆချက် (hypothesis) နှင့် မတူပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သမိုင်းသီအိုရီသည် အတိတ်နှင့် သက်ဆိုင်ပြီး၊ သိပ္ပံယူဆချက်သည် အနာဂတ်နှင့် သက်ဆိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဥပမာ - “ပထမ အင်္ဂလိပ် မြန်မာစစ်တွင် ဗြိတိသျှတို့ အနိုင်ရခဲ့ခြင်း၏ အကြောင်းမှာ အဓိကအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ လက်နက်များ သာလွန်မှုကြောင့်ဖြစ်သည်” ဟူသည်မှာ သီအိုရီဖြစ်ပြီး၊ ထိုသီအိုရီကို ဗြိတိသျှနှင့် မြန်မာစစ် မှတ်တမ်းများအား လေ့လာဖတ်ရှုပြီး ထောက်ခံနိုင်၊ ပယ်ဖျက်နိုင်သည်။ ဤသီအိုရီတွင် သက်သေပြစရာ အထောက်အထားများစွာ ရှိသဖြင့် ကောင်းစွာထောက်ပံ့ထားသော သီအိုရီဟု ခေါ်နိုင်သည်။ သို့သော် “ပထမအင်္ဂလိပ် - မြန်မာစစ်တွင် ဗြိတိသျှတို့ အနိုင်ရခဲ့ခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းမှာ သာမန်မြန်မာ လူထုအားလုံးက ၎င်းတို့ကို ကူညီသောကြောင့်ဖြစ်သည်” ဟူသည် အထောက်အထား ချို့တဲ့လွန်းသော သီအိုရီဖြစ်သည်။ လူများ သို့မဟုတ် အခြေအနေ ဖြစ်ရပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ “အမြဲတမ်း”၊ “အားလုံး”၊ “မည်သူမျှ”၊ “ဘယ်တော့မှ”

စသည့် စကားလုံးများ သုံးပြီး ယေဘုယျခြုံငုံကောက်ချက် ဆွဲထားသော သီအိုရီများကို ချေဖျက်ရန်မှာ အလွန်ပင် လွယ်ကူပါသည်။ အကြောင်းမှာ သင့်အနေဖြင့် လူတိုင်း၊ အခြေအနေတိုင်းသည် သီအိုရီတစ်ခုတည်းနှင့် မကိုက်ညီနိုင်ကြောင်း ငြင်းချက်ထုတ်ပြနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

သမိုင်းလေ့လာသူတစ်ဦးအနေဖြင့် သိထားရမည့် သမိုင်းလေ့လာရန် အရေးပါသော ကိစ္စတစ်ခုမှာ အတိတ်သမိုင်းနှင့် ပတ်သက်လျှင် သက်သေအထောက်အထားအားလုံး မရရှိနိုင်ခြင်းနှင့်၊ အချိန်နှင့်အမျှ သက်သေအထောက်အထားသစ်များ ပေါ်ထွက်နေခြင်းတို့ကြောင့် လူတို့တွင် ကွဲပြားသော သီအိုရီများ ရှိကြောင်းပင်ဖြစ်သည်။ သီအိုရီတစ်ခုကို ကျိန်းသေမှန်ကန်သည်ဟု မပြောနိုင်သော်လည်း၊ ထိုသီအိုရီကို ထောက်ပံ့နိုင်သော အထောက်အထားများပေါ်တွင် မူတည်ပြီး သဘောတူ၊ မတူကို ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။ နောက်ပိုင်း သတင်းအချက်အလက်သစ်များ ရရှိလာသောအခါ ထိုသီအိုရီကို သဘောမတူဘဲလည်း ဖြစ်သွားနိုင်သည်။

အချို့သော ဖော်ပြချက်များ (statements) ကို အချက်အလက်၊ သီအိုရီ သို့မဟုတ် ယုံကြည်မှုဟူ၍ ခွဲခြားရန်ခက်သည်။ ထိုအချက်အလက်၊ သီအိုရီနှင့် ယုံကြည်မှုတို့၏ သဘောများအားလုံး ပါဝင်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဥပမာ - “၁၈၂၆ ခုနှစ်တွင် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်လှသော ဗြိတိသျှအင်ပါယာကြီးသည် ၎င်းတို့၏ သာလွန်ကောင်းမွန်သော လက်နက်များဖြင့် သူရဲဘောကြောင်သည့် မြန်မာတို့ကို အောင်နိုင်ခဲ့လေသည်” ဟူသော ဖော်ပြချက်တွင် အင်္ဂလိပ် မြန်မာစစ်သည် ၁၈၂၆ ခုနှစ်တွင် ပြီးဆုံးကြောင်း အချက်အလက်ပါဝင်သည်။ သို့သော် ဤဖော်ပြချက်တွင် ဗြိတိသျှတို့ အနိုင်ရခြင်းမှာ ၎င်းတို့၏ သာလွန်ကောင်းမွန်သော လက်နက်များကြောင့်ဟု သီအိုရီထုတ်ပြန်၏။ ထို့ပြင် ဤဖော်ပြချက်ကို ရေးသားသူ၏ ယုံကြည်မှုဖြစ်သော ဗြိတိသျှအင်ပါယာအား “ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်” သည်ဟု ဆိုထားခြင်း၊ မြန်မာအား “သူရဲဘောကြောင်သော” ဟု ပြောထားခြင်းလည်း ပါဝင်နေသည်။ လူတို့သည် စကားလုံးအသုံးအနှုန်းများ၏ အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ပြင်းပြင်းထန်ထန် သဘောထားကွဲလွဲမှုများ ရှိတတ်ကြသောကြောင့် အချက်အလက်များ ကိုယ်တိုင်သည်ပင်လျှင် အငြင်းပွားမှုများနှင့် သဘောထားကွဲလွဲမှုများစွာ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် **မှတ်တမ်း ၁၀** နှင့် **မှတ်တမ်း ၁၁** တို့ကို ရေးသားသူများသည် “အောင်နိုင်သည်” (defeat) ဟူသော စကားလုံးကို အယူအဆတူညီခြင်း မရှိကြပေ။ ထို့ကြောင့် စစ်ပွဲတွင် ဗြိတိသျှတို့က မြန်မာတို့အား အောင်နိုင်ခဲ့သလားဆိုသည်နှင့် ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့ နှစ်ဦးကြား အယူအဆသဘောထား တူညီရန် ခဲယဉ်းနေပေလိမ့်မည်။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

- ၁။ မည်သည့် ဖော်ပြချက်သည် အချက်အလက် ဖြစ်သနည်း။ ယုံကြည်ချက် ဖြစ်သနည်း သို့မဟုတ် သီအိုရီ ဖြစ်သနည်း။ ထိုဖော်ပြချက်များသည် မှတ်တမ်း ၁၀ သို့မဟုတ် မှတ်တမ်း ၁၁ တို့တွင် အခြေခံပါသလား။
 - (က) ၁၈၂၅ ခုနှစ်နှင့် ၁၈၂၆ ခုနှစ်တွင်၊ ဗြိတိသျှတို့သည် ရန်ကုန်သို့ ဆင်းသက်ပြီး နန်းတော်ကို သိမ်းယူကြသည်။
 - (ခ) ဘကြီးတော်မင်းသည် ဘာသာတရားကိုရှင်းရှင်းပြီး တစ်ပါးသူတို့၏ အသက်ကို ဂရုစိုက်သည်။
 - (ဂ) မြန်မာတို့သည် ခေါင်းမာသည်။
 - (ဃ) စစ်ရပ်စဲရေး စာချုပ်သည် အိန္ဒိယကို အကျိုးရှိစေခဲ့သည်။
 - (င) ဘကြီးတော်မင်းသည် ဗြိတိသျှတို့အား ငွေကိုပေးရခြင်း အကြောင်း ရင်းမှာ ၎င်းတို့တွင် ငွေကြေးပြတ်နေပြီး၊ အတိ ဒုက္ခရောက်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

- ၁။ အဘယ်ကြောင့် မှတ်တမ်း ၁၀ နှင့် မှတ်တမ်း ၁၁ ကို ရေးသားသူ သမိုင်းပညာရှင်များသည် ထိုအင်္ဂလိပ် - မြန်မာ ပထမစစ်အား ကွဲပြားသော သီအိုရီများ ထားရှိရပါသနည်း။
- ၂။ သင်၏ မူလစိတ်အားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရလျှင် အထက်တွင် ဖော်ပြထားသော နားလည်သဘောပေါက်မှု မေးခွန်းရှိ (ဃ) နှင့် (င) အချက်တို့တွင် မည်သည့်အချက်ကို လက်ခံပါသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် လက်ခံပါသနည်း။

အချက်အလက်

စစ်သူကြီးမဟာဗန္ဓုလ [၁၇၈၃-၁၈၂၅] ကုန်းဘောင်ဘုရင့်နိုင်ငံတော်၏ စစ်သေနာပတိအဖြစ် (၁၈၁၉ ခုနှစ်မှ ၁၈၂၅ ခုနှစ်) တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့။ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲတွင် ကျဆုံး။

၈။ မူလရင်းမြစ်များ - သီအိုရီတစ်ခုအတွက် အထောက်အထားရှာဖွေခြင်း

သမိုင်းလေ့လာသူသည် သီအိုရီတို့မှ ယုံကြည်မှုများ၊ အချက်အလက်များကို ခွဲထုတ်ပြီး၊ အချက်အလက်များ၏ တိကျမှုကို စစ်ဆေးကာ၊ သီအိုရီကို ထောက်ပံ့ထားသော သက်သေအထောက်အထားရှိ၊ မရှိ ဆုံးဖြတ်ရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် သမိုင်းလေ့လာသူများ ဖတ်ရှုနေသည့် သမိုင်းမှတ်တမ်းများကို ပြုစုခဲ့သော မူလ ရေးသားသူသည် ၎င်း၏ သီအိုရီကို ခိုင်မာအားကောင်းအောင် ပံ့ပိုးပေးသည့် အထောက်အထားများ (မှန်ကန်ကြောင်း သက်သေပြရန် အသုံးပြုနိုင်သည့် အချက်အလက်များ၊ သင်္ကေတအမှတ်အသားများ) အား မှတ်တမ်းထဲတွင် တစ်ခါတည်း ထည့်သွင်းပေးထားတတ်သည်များ ရှိသလို တစ်ခါတစ်ရံတွင် သမိုင်းလေ့လာသူများအနေဖြင့် လိုအပ်သော အထောက်အထားများကို အခြားကျမ်းကိုးအရင်းအမြစ်များမှ ရှာဖွေရသည်လည်း ရှိတတ်သည်။ ဥပမာ - စာမျက်နှာ ၁၅ တွင် **မှတ်တမ်း ၁၀** ကို ရေးသားသူသည် ဖော်ပြချက် (c) ရှိ “အချက်အလက်၊ ယုံကြည်မှုနှင့် သီအိုရီ” နှင့် ပတ်သက်၍ အထောက်အထားများစွာ မထောက်ပံ့နိုင်ပေ။ **မှတ်တမ်း ၁၁** ကို ရေးသားသူသည် ဖော်ပြချက် (ဃ) အတွက် အထောက်အထားများစွာ မထောက်ပံ့ပေ။

ထိုဖော်ပြချက်များအတွက် သက်သေအထောက်အထားများကို ရရှိလိုပါက အခြားသတင်းအချက်အလက် ရင်းမြစ်များတွင် ရှာဖွေရန် လိုလေသည်။ သမိုင်းလေ့လာသူတို့သည် မူလရင်းမြစ်များနှင့် တစ်ဆင့်ခံရင်းမြစ် (secondary sources) များကိုပါ မှီခိုကြရသည်။ သမိုင်းလေ့လာသူ လေ့လာနေသောနေရာနှင့် အချိန်တွင် ရှိနေခဲ့ကြသူများ ရေးသားဖန်တီးခဲ့သည့် အရင်းအမြစ်များကို မူလအရင်းအမြစ်များဟု ခေါ်ပြီး၊ တိုက်ရိုက်အချက်အလက်များ (first-hand accounts)၊ စာချုပ်များ၊ ဖွဲ့စည်းပုံများ၊ မိန့်ခွန်းများ၊ ပေးစာ ပြန်စာများနှင့် ဓာတ်ပုံများ ပါဝင်သည်။ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာပထမစစ်ကို လေ့လာနေသူအတွက် **မှတ်တမ်း ၁၀** နှင့် **မှတ်တမ်း ၁၁** တို့ကို မူလရင်းမြစ်များဟုခေါ်သည်။ **မှတ်တမ်း ၁၁** ကို ရေးသားသူ ဗိုလ်မှူးစောဌာဂရက်စ် (Major Snodgrass) သည် ထိုစစ်ပွဲတွင် ပါဝင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ **မှတ်တမ်း ၁၀** ကို ရေးသားကြသော ကုန်းဘောင်ခေတ် နန်းတွင်းပညာရှင်များသည် စစ်ပွဲတွင် ကိုယ်တိုင်ပါဝင်နေခဲ့ခြင်း မရှိသော်လည်း၊ ထိုအချိန် ထိုဒေသစစ်ပွဲကို မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ ကြုံနေကြသောသူများ ဖြစ်ကြပေသည်။

တစ်ဆင့်ခံရင်းမြစ်ဆိုသည်မှာ ဖြစ်ရပ်တစ်ခု ဖြစ်ပွားပြီးနောက် နှစ်ပေါင်းများစွာကြာမှ ထိုဖြစ်ရပ်တွင် မပါဝင်ခဲ့ဘဲ ပြန်လည်မှတ်တမ်းတင်ထားသော မှတ်တမ်းများဖြစ်သည်။ ဥပမာ - ၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် ရေးသားခဲ့သော ပထမအင်္ဂလိပ် - မြန်မာ စစ်ပွဲအကြောင်း သမိုင်းကျောင်းသုံးစာအုပ်မှာ တစ်ဆင့်ခံရင်းမြစ်ဖြစ်သည်။ တစ်ဆင့်ခံရင်းမြစ်များတွင် မူလအရင်းအမြစ်များ၌ အခြေခံကာ ဖော်ထုတ်ထားသော

သမိုင်းဆိုင်ရာဖြစ်ရပ်နှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များ၊ သီအိုရီများ ပါဝင်ကြသည်။ သို့သော် အချို့ ရင်းမြစ်များကို မူလရင်းမြစ်၊ တစ်ဆင့်ခံရင်းမြစ်ဟူ၍ ခွဲခြားရခက်ပြန်သည်။ ဥပမာ - ဗိုလ်မှူးစောဌာဂရက်စ်သည် **မှတ်တမ်း ၁၁** ပါ မှတ်တမ်းကို ၁၈၅၇ ခုနှစ်တွင် ရေးသားခဲ့ရာ၊ စစ်ပွဲပြီးဆုံးပြီး နောက်နှစ်သုံးဆယ်အကြာမှ ရေးခဲ့ခြင်းဖြစ်၍၊ (သူ ထိုစစ်ပွဲတွင် ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခဲ့သော်လည်း) ထိုဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို မေ့ကျန်ခဲ့မည်ဟု မှန်းဆနိုင်လေသည်။ ထိုအခါ ဤဗိုလ်မှူး၏ မှတ်တမ်းသည် တစ်ဆင့်ခံရင်းမြစ်နှင့် ပို၍ တူသွားပေတော့သည်။

မူလရင်းမြစ်များကိုလည်း လုံးဝဥသံ့ မှန်ကန်သည်ဟု မယူဆအပ်ပေ။ စာရေးသူ၏ ဆန္ဒစွဲနှင့် ဘက်လိုက်မှုများ ရှိနိုင်သည်။ လိမ်လည်ရေးသားထားမှုများလည်း ရှိနိုင်သည် သို့မဟုတ် ရေးသားရန် အချက်အလက် စုဆောင်းသောအခါ အချက်အလက်အမှားများ ရရှိပြီး ရေးသားခြင်းမျိုးလည်း ရှိနိုင်သည်။ သို့သော် မူလရင်းမြစ်ကို ရေးသားသူတို့သည် သမိုင်းဖြစ်ရပ်တစ်ခု အမှန်တကယ် ဖြစ်ပေါ်သော နေရာနှင့် အချိန်တို့တွင် တစ်ဆင့်ခံရင်းမြစ်ကို ရေးသားသူများထက် ပိုမို နီးစပ်စွာ ပါဝင်ခဲ့ကြပေသည်။

အခြားတစ်ဖက်မှ ပြန်လည်ကြည့်ရှုသောအခါ၊ တစ်ဆင့်ခံရင်းမြစ်များကို ရေးသားကြသူတို့သည် မူလရင်းမြစ်များစွာကို စုဆောင်းခွင့်၊ နှိုင်းယှဉ်ခွင့်ရကြောင်း တွေ့ရပေသည်။ ထိုအခါ မူလဖြစ်ရပ်တစ်ခုအား သုံးသပ်ဆင်ခြင်ရာ၌ တစ်ဆင့်ခံသမားများသည် ရှုထောင့်ပေါင်းစုံမှ လေ့လာရန် အခွင့်အလမ်း ရရှိလေသည်။

ဤပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်၏ မှတ်တမ်းပိုင်းတွင် မြန်မာသမိုင်း၏ ဖြစ်ရပ်များတွင် ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ပါဝင်ခဲ့သူများက ရေးသားထားသော မူလရင်းမြစ်များ၊ ပါဝင်သောကြောင့် ထိုမှတ်တမ်းရင်းမြစ်များရှိ သတင်းအချက်အလက်များကို အသုံးပြုကာ ကိုယ်ပိုင်သီအိုရီများ တည်ဆောက်နိုင်ပေသည်။ သို့သော် ထိုအလုပ်မှာ လွယ်ကူလိမ့်မည် မဟုတ်သေးပေ။ **မှတ်တမ်း ၁၀** နှင့် **မှတ်တမ်း ၁၁** မှာကဲ့သို့ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုတည်းကိုပင် ရှုမြင်ကြသူ နှစ်ဦး၌ ကွဲပြားခြားနားသော ရှုထောင့်နှင့် အမြင်များ ရှိနေကြသည်ကို တွေ့မြင်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

သမိုင်းလေ့လာသူအနေဖြင့် နောက်ထပ်ပြုလုပ်ရမည့် အဆင့်တစ်ခုမှာ ဖြစ်စဉ်၊ ဖြစ်ရပ်နှင့် ပိုမို နီးစပ်သော မူလရင်းမြစ်ကို ရှာဖွေရန် ဖြစ်သည်။ **မှတ်တမ်း ၁၁** တွင် ရန္တပိုစာချုပ်ဟုခေါ်သော ပထမအင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်ကို အဆုံးသတ်ခဲ့သည့် စာချုပ်ကို ညွှန်းဆိုထားရာ၊ **မှတ်တမ်း ၁၀** နှင့် **မှတ်တမ်း ၁၁** တို့တွင် ဖော်ပြပါရှိသော အယူအဆများ (သီအိုရီများ) ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် ရန္တပိုစာချုပ် (**မှတ်တမ်း ၉**) ကို ဖတ်ဖို့လိုလေသည်။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ အောက်ဖော်ပြပါ ပထမအင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်ပွဲဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများ အား မူလရင်းမြစ် သို့မဟုတ် တစ်ဆင့်ခံရင်းမြစ် သို့မဟုတ် မူလရော၊ တစ်ဆင့်ခံ နှစ်မျိုးစလုံး စသည်ဖြင့် ခွဲခြားပေးပါ။

- (က) ဘကြီးတော်မင်းက ၁၈၂၅ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှစတုတ္ထ ရှေ့ဘုရင်ထံပေးစာ။
- (ခ) ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော မြန်မာ့သမိုင်းနှင့် ဗုဒ္ဓ ဘာသာအကြောင်း ရေးသားချက်။
- (ဂ) ၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေသော ဒေါက်တာထင်အောင်၏ မြန်မာ့သမိုင်းကျမ်း။
- (ဃ) ၁၈၂၆ ခုနှစ် စစ်ပွဲအတွင်း ဗြိတိသျှတပ်သားတစ်ဦး ရေးသား ခဲ့သော ဒိုင်ယာရီ။
- (င) ၁၈၂၆ ခုနှစ် ဗြိတိသျှစာနယ်ဇင်းသမားတစ်ဦးက လန်ဒန် မြို့တွင် ရေးသားခဲ့သော ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်။

၂။ မှတ်တမ်း ၉ ကို ဖတ်ရှုပြီး မှန်၊ မှား သို့မဟုတ် စာချုပ်တွင် ဖော်ပြ မထားဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ဖြေဆိုပါ။

- (က) ရခိုင်နှင့် တနင်္သာရီဒေသများကို မြန်မာတို့ ပြန်ရသည်။
- (ခ) အင်းဝဘုရင် (The King of Ava) သည် ဗြိတိသျှတို့၏ စစ်ပွဲ ကုန်ကျစရိတ် ရူပိဋေ (၁၀) သန်းကို စစ်လျော်ကြေးငွေအဖြစ် ဗြိတိသျှတို့အား ပေးလျှော်ရသည်။
- (ဂ) ရခိုင်ရိုးမသည် ဗြိတိသျှအုပ်ချုပ်ထားသော အိန္ဒိယ (British India) နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့ကြား နယ်ခြားဖြစ်လာသည်။
- (ဃ) ဗြိတိသျှက မြန်မာ့မြေအား နောက်ထပ်ဘယ်သောအခါမှ မကျူးကျော်ရန် ကတိပြုသည်။

၃။ မှတ်တမ်း ၁၀ နှင့် မှတ်တမ်း ၁၁ တို့ရှိ သီအိုရီသဘောတရားများကို ထပ်မံသုံးသပ်ပါ။ ထိုသဘောတရား သီအိုရီများကို ထောက်ခံသည့် သို့မဟုတ် ချေဖျက်သည့် မည်သည့် အထောက်အထားကို မှတ်တမ်း ၉ တွင် တွေ့ရသနည်း။

- (က) မှတ်တမ်း ၁၁ - “အင်္ဂလိပ် - မြန်မာ ပထမစစ်ကို အဆုံးသတ် စေခဲ့သော ဤစာချုပ်သည် အိန္ဒိယနိုင်ငံအား အကျိုးရှိစေ သည်။”
- (ခ) မှတ်တမ်း ၁၀ - “ဘကြီးတော်မင်းသည် ဗြိတိသျှတို့အား ငွေကြေးပေးလျှော်သည်မှာ ၎င်းတို့တပ်သားများ စားနပ်ရိက္ခာ ပြတ်တောက်ပြီးအတိ ဒုက္ခရောက်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။”

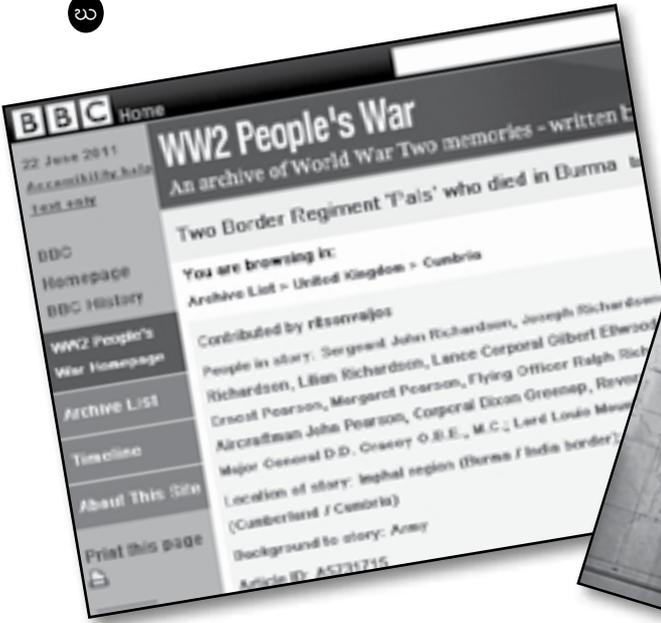
အင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ မှတ်တမ်း ၉ ကို အခြေခံပြီး၊ မှတ်တမ်း ၁၀ နှင့် မှတ်တမ်း ၁၁ တို့၏ သဘောတရား သီအိုရီများ ပိုမို ခိုင်မာသွားသည်ဟု ယုံကြည်ပါ သလား။ အဘယ်ကြောင့်ပါနည်း။

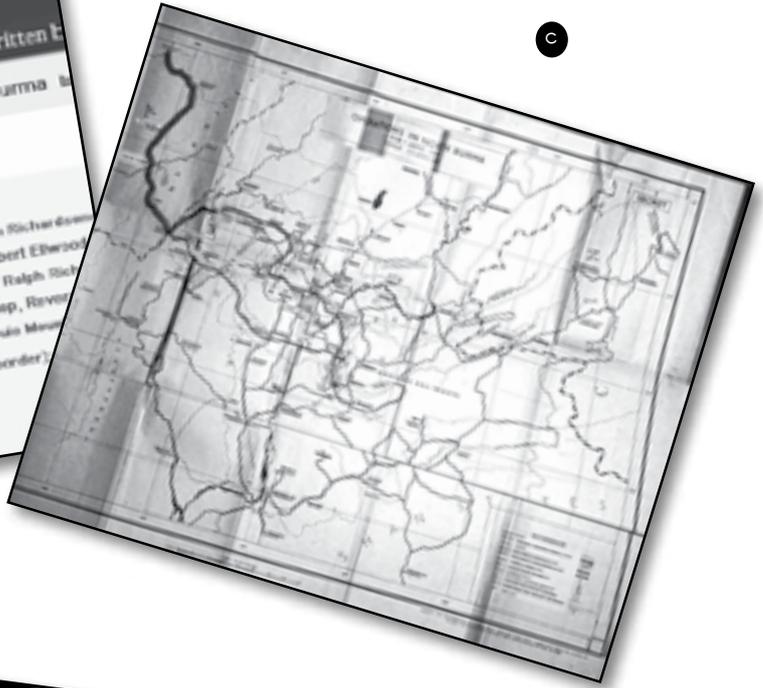

၁၁

၁၂

၁၃

- (က) ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း မြန်မာပြည်၌ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော ဗြိတိသျှစစ်မှုထမ်းများ အားပေးသော မြန်မာ့ကြယ်ပွင့် ဆုတံဆိပ်။
- (ခ) ဒေသတွင်း ထူးချွန်စွာ အမှုထမ်းခဲ့သဖြင့် ဂုဏ်ယူကြောင်း ဗြိတိသျှစစ်သားတစ်ဦးထံ ပေးပို့ထားသောစာ။
- (ဂ) မြန်မာနိုင်ငံ၌ အမှုထမ်းသော ဗြိတိသျှတပ်သားများ၏ ဓာတ်ပုံ။
- (ဃ) ဘီဘီစီဝက်ဘ်ဆိုဒ်၏ သမိုင်းဆိုင်ရာ စာမျက်နှာ၌ ဖော်ပြထားသော ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကာလ မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်း ဖော်ပြ ထားချက်။
- (င) မြန်မာနိုင်ငံကို ဂျပန်တို့ သိမ်းပိုက်ထားစဉ်အတွင်း ဗြိတိသျှတပ်များ ထမ်းဆောင်ကြသည့် ထိုးစစ်ဆိုင်ရာ ကိစ္စများကို ဖော်ပြထား သည့် ဗြိတိသျှ ထောက်လှမ်းရေးမြေပုံ။
- (စ) ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ စစ်မှုထမ်းခဲ့သော စစ်ပြန်ကြီးများနှင့် ချားလ်စ်မင်းသားတို့ တွေ့ဆုံရာမှ မင်းသားပုံ။

၉။ ကောက်ချက်ချခြင်း - ဖော်ပြထားမှုနှင့် အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်မှု နှစ်ခုကြားရှိ ခြားနားချက်များ

သီအိုရီတစ်ခုအတွက် သက်သေအထောက်အထားများ ရှာဖွေရန်နှင့် သုံးသပ်ရန်အတွက် သမိုင်းလေ့လာသူတို့သည် ၎င်းတို့အသုံးပြုသော အထောက်အထား ရင်းမြစ်များတွင် တိုက်ရိုက်ဖော်ပြထားသော အရာနှင့် သွယ်ဝိုက်အဓိပ္ပာယ် သက်ရောက်နေသောအရာတို့ကို ခွဲခြားတတ်ဖို့ လိုပေသည်။ သွယ်ဝိုက်အဓိပ္ပာယ်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း သို့မဟုတ် “စာကြောင်းနောက်ကွယ်ရှိ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖတ်ရှုခြင်း” ကို ကောက်ချက်ချခြင်းဟု ခေါ်သည်။ လက်ရှိနေ့စဉ်ဘဝ၌ပင် တိုက်ရိုက်နှင့် သွယ်ဝိုက်ဆိုင်ရာများ (messages) ရှိ၏။ ဥပမာ - အိမ်လာလည်သော သူငယ်ချင်း မိတ်ဆွေများကို “ငါ့အိမ်က ပြန်ကြတော့။ ငါအခု အိပ်ချင်ပြီ။” ဟု တိုက်ရိုက်မပြောဘဲ “နောက်ကျနေဦးမယ်၊ ငါလည်း နည်းနည်းပင်ပန်းနေပြီ။” ဟုပြောလိုက်လျှင် သူငယ်ချင်းမိတ်ဆွေများက သူတို့ကို ပြန်စေချင်ပြီဟု ကောက်ချက်ချနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

သမိုင်းလေ့လာသူတို့ ဖတ်ရှုကြမည့် မှတ်တမ်းများတွင် သွယ်ဝိုက်သော ဆိုလိုချက်များ (indirect messages) ပါဝင်လေ့ရှိသည်။ အချို့သော စကားလုံးများသည် မှတ်တမ်းတွင် မြုပ်ကွယ်နေသော အဓိပ္ပာယ်ဆိုလိုချက်များအတွက် သဲလွန်စများဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ရေးသားမှတ်တမ်းတင်သူတို့သည် တိုက်ရိုက်ဆိုလိုသော အဓိပ္ပာယ်မှာ ထင်ရှားလွန်းသဖြင့် ဖတ်ရှုသူတို့ သိနိုင်မည်ဟု ယူဆကာ သွယ်ဝိုက်

နားလည်သဘောပေါက်မှု

- ၁။ ဤစာမျက်နှာအောက်ခြေ၌ ဖော်ပြထားသော အချက်များကို လေ့လာပါ။ မည်သည့်အချက်များသည် တိုက်ရိုက်ဖော်ပြချက် ဖြစ်သနည်း။ မည်သည့်အချက်များသည် သွယ်ဝိုက်ဖော်ပြချက် ဖြစ်သနည်း။
- ၂။ မည်သည့်အချက်များသည် **မှတ်တမ်း ၁၀** ရှိ နိုင်ငံရေး ဆိုလိုချက် ဖြစ်ပါသနည်း။
- ၃။ မည်သည့်အချက်များသည် **မှတ်တမ်း ၁၁** ရှိ နိုင်ငံရေး ဆိုလိုချက် ဖြစ်ပါသနည်း။

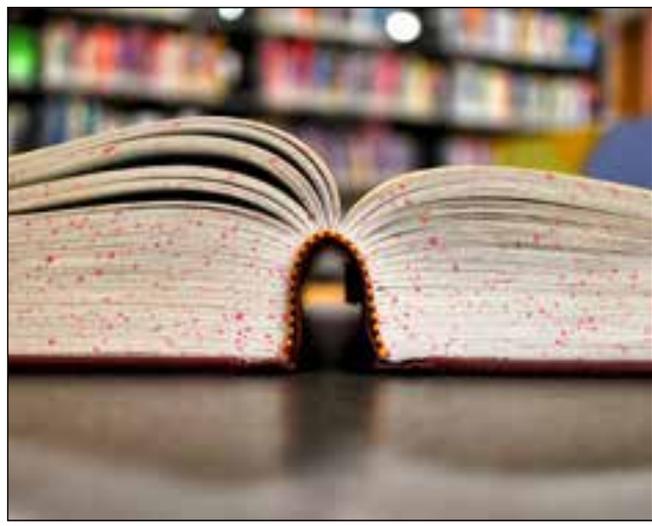
- (က) **မှတ်တမ်း ၁၁** - ဗြိတိသျှတို့သည် ခေါင်းမာသည်။
- (ခ) **မှတ်တမ်း ၁၁** - ဗြိတိသျှတို့ စစ်နိုင်သည်။
- (ဂ) **မှတ်တမ်း ၁၀** - မြန်မာတို့သည် ဗြိတိသျှတို့ထက် အင်အားကြီးသည်။
- (ဃ) **မှတ်တမ်း ၁၁** - မြန်မာတို့က ဗြိတိသျှတို့ကို စစ်အတွင်း ဆွဲသွင်းသည်။
- (င) **မှတ်တမ်း ၁၀** - မြန်မာတို့သည် သူတို့ ဆန္ဒရှိပါက ဗြိတိသျှတို့ကို ရန္တပိုမှ အထက်သို့ ကျူးကျော်လာခြင်းအား ဟန့်တားနိုင်သည်။
- (စ) **မှတ်တမ်း ၁၀** - မြန်မာဘုရင်သည် ဘာသာတရား ကိုင်းရှိုင်းပြီး သဘောထားကြီးသည်။

သက်ရောက်စေသော ဆိုလိုချက်များကို ပြုကြလေသည်။ ထို့အပြင် တစ်ဖက်သတ် ဘက်လိုက်ကာ သူတို့ဖော်ပြလိုသော အဖွဲ့များ၊ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ကောင်းမှု ဆိုးမှု၊ အားသာမှု အားနည်းမှု၊ ရိုးသားမှု မရိုးသားမှုတို့အကြောင်းကို ဖတ်ရှုသူတို့ကို ယုံကြည်စေရန် တစ်ခါတစ်ရံ ကြိုးစားကြလေသည်။ တချို့သော မှတ်တမ်းပြုသူ၊ ရေးသားသူတို့သည် သမာသမတ်ကျကျ ရေးသားနိုင်ရန်အတွက် ရှုမြင်ရမည့် ရှုထောင့်များ တွင် ၎င်းတို့၏ ဆန္ဒစွဲများက ပိတ်ဆီးနေသဖြင့် သူတို့၏ ရေးသား ဖော်ပြချက်များ၏ အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်မှု မည်သို့ ရှိသည်ကိုပင် ဂရုမပြုမိတော့ပေ။

နိုင်ငံရေး ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တစ်ဖက်သတ် အချက်အလက်များ ဖော်ပြခြင်းကို ဝါဒဖြန့်ချိခြင်းဟု ခေါ်သည်။ နိုင်ငံရေးအာဏာကို လူတစ်ဦး သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသို့ ပေးလိုခြင်း၊ ထိုသူများထံမှ ရယူလိုခြင်း၊ ထိုသူများထံ ရှိနေစေခြင်းတို့သည် နိုင်ငံရေး ရည်ရွယ်ချက် တွင် ပါဝင်သည်။ ထို့ကြောင့် သမိုင်းလေ့လာသူတို့သည် မှားယွင်းသော အချက်အလက်များနှင့် သီအိုရီအယူအဆတို့ကို ပံ့ပိုးမှုအားနည်းသော အချက်အလက်များ ပါဝင်သည့် ဝါဒဖြန့်ချိခြင်း၏ သဘောကို နားလည် သဘောပေါက်ရန် အထူးပင် အရေးကြီးလေသည်။

အင်ဒြင်သုံးသပ်မှု

- ၁။ **မှတ်တမ်း ၁၀** ကို ရေးသားသူက အထက်ဖော်ပြပါ မေးခွန်းနံပါတ် ၂ ရှိ နိုင်ငံရေး ဆိုလိုချက်ကို အဘယ်ကြောင့် ဖြန့်ချိလိုပါသနည်း။ **မှတ်တမ်း ၁၁** ကို ရေးသားသူက အထက်ဖော်ပြပါ မေးခွန်းနံပါတ် ၃ ရှိ နိုင်ငံရေး ဆိုလိုချက်ကို အဘယ်ကြောင့် ဖြန့်ချိလိုပါသနည်း။
- ၂။ **မှတ်တမ်း ၁၀** နှင့် **၁၁** တို့ကို ဝါဒဖြန့်ချိရေးဟု ခေါ်နိုင်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် ခေါ်နိုင်ရသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် မခေါ်နိုင်ရ သနည်း။

၁၀။ ကြောင်းကျိုးပြခြင်း သီအိုရီ (သဘောများ) ကို မည်သို့ ဆန်းစစ်မည်နည်း

များစွာသော သမိုင်းသီအိုရီများသည် အကြောင်းနှင့်အကျိုး သဘောတရား၌ အခြေခံထားကြသည်။ ဤသင်ရိုးရှိ အထောက်အထား ရင်းမြစ် အားလုံးကို ဖတ်ရှုလေ့လာပြီး၊ ခေါင်းစဉ်တစ်ခုကို ဖော်ထုတ်ပြီး လျှင်၊ အဘယ်ကြောင့် ဤမည်သောဖြစ်ရပ်များ၊ ဖြစ်စဉ်များ ဖြစ်ပွားရ ကြောင်း ပညာရပ်ဆန်ဆန် တွေးကြည့် (educated guess) ပါ။ ဖြစ်ရပ်တို့ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းတွင် အကြောင်းရင်းများစွာရှိသည်။ သို့သော် သမိုင်း လေ့လာသူတို့သည် မည်သည့် အကြောင်းအရင်းများက အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်ကြောင်းကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် လိုအပ်လေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အကျိုးတစ်ခုသည် အခြားသော ဖြစ်ရပ်၏ အကြောင်းတရားလည်း ဖြစ်နေတတ်ရာ၊ အကြောင်းများ အကျိုးများကို အစီအစဉ်တစ်ခုအဖြစ် ချိတ်ဆက်ကာ လေ့လာကြရသည်။ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုပေါ်ထွက်လာဖို့ တွန်းပို့ ရာတွင် လတ်တလောအကြောင်းတရားနှင့် နောက်ခံရေရှည်အကြောင်း တရားဟူ၍ရှိသည်။ ထိုအကြောင်းရင်းများသည် လတ်တလော အကျိုး ရလဒ်များကို ဖြစ်ပေါ်ပြီး၊ ထိုအကျိုးရလဒ်များသည် ရေရှည်တည်တံ့

သော အကျိုးရလဒ်များလည်း ဖြစ်လာတတ်ပေသည်။

အကြောင်းတရားအစဉ်ကို ကျွန်ုပ်တို့၏ နေ့စဉ်ဘဝ၌ပင် ရှုမြင် နိုင်၏။ “ကျွန်တော့်မိသားစုရဲ့ ထောက်ပံ့မှုနဲ့ ကျွန်တော်ကျောင်းစာကို ကြိုးကြိုးစားစား လေ့လာနိုင်တယ်။ ကြိုးကြိုးစားစား လေ့လာလို့ ကျွန်တော်စာမေးပွဲမှာ ထူးထူးချွန်ချွန်အောင်တယ်။ စာမေးပွဲမှာ ထူးထူး ချွန်ချွန်အောင်တော့၊ ဘယ်အလုပ်ရှင်တွေကမှ ကျွန်တော့်ကို အလုပ်မခန့် ကြဘူး” ဟူသော ဥပမာကို ကြည့်ပါ။

ဤဥပမာရှိ အကြောင်းတရားအစဉ်၏ နောက်ဆုံးဆက်စပ်မှုကို လက်ခံမည်သူ၊ မှန်သည်ဟု ယူဆမည်သူများရှိမည် မထင်ပါ။ သမိုင်း လေ့လာသူတစ်ဦးအနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည့်အလုပ်တစ်ခုမှာ အကြောင်း နှင့်အကျိုး ရှေ့နောက်ဆက်စပ်မှုတို့သည် မည်မျှ ယုတ္တိဗေဒကျသလဲပေါ် မူတည်၍ ဖော်ပြပါ သီအိုရီများ၏ အားကောင်းမှု၊ အားနည်းမှုတို့ကို ချင့်ချိန် ဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

အကြောင်းရင်း ...
လောင်စာဆီ ဈေးနှုန်းမြင့်တက်မှု

သက်ရောက်မှု ...
ဆန္ဒပြခြင်း

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ မှတ်တမ်း ၁၀ နှင့် မှတ်တမ်း ၁၁ တို့ကို ပြန်စဉ်းစားပါ။ ထိုမှတ်တမ်းများကို အသုံးပြု၍ အောက်ပါဇယားရှိ အကြောင်း (ဘယ်ဘက်ခြမ်း) နှင့် အကျိုး (ညာဘက်ခြမ်း) တို့ကို တွဲဆက်ပေးပါ။

အကြောင်း	အကျိုး
၁။ မြန်မာဘုရင်သည် ဗြိတိသျှတို့အား အန္တရာယ် မပြုလိုသဖြင့် ...	(က) ဗြိတိသျှတို့သည် ရန္တပိုစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုနိုင်သည်။ ထိုစာချုပ်သည် ဗြိတိသျှတို့အား အကျိုးရှိစေပြီး၊ မြန်မာတို့ကို အရှက်ရစေသည်။
၂။ ဗြိတိသျှတို့က အလွန်ကြိုးစားသဖြင့် ...	(ခ) ဗြိတိသျှတို့မှာ စစ်ကို မဖြစ်မနေ ဆင်နွှဲခဲ့ရသည်။
၃။ မြန်မာတို့ ခေါင်းမာသဖြင့် ...	(ဂ) မြန်မာဘုရင်က ဗြိတိသျှတို့အား ငွေကြေးအချို့ ပေးခဲ့သည်။
၄။ ဗြိတိသျှစစ်သားတို့ အစာရိက္ခာ ပြတ်လပ်ပြီး အတိဒုက္ခရောက်နေသဖြင့် ...	(ဃ) မြန်မာဘုရင်သည် ရန္တပိုစာချုပ်အထိ ဗြိတိသျှတို့ ချီတက်လာမှုကို မတားဆီးခဲ့ပေ။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ သင်၏ ယခင်ရှိပြီးသား ဗဟုသုတနှင့် မှတ်တမ်း ၉၊ ၁၀၊ ၁၁ တို့ကို လေ့လာထားမှုအား အခြေခံ၍ အကဲဖြတ်မှုအရ အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းနှင့် အကျိုး ဆက်စပ်မှုတို့သည် ယုတ္တိဗေဒကျသည်ဟု ထင်ပါသလား။ မည်သည့် အကြောင်းအရာများက စာရေးသူ၏ ဆန္ဒစွဲကို ဖော်ပြနေပါသနည်း။

၂။ အထက်ဖော်ပြပါ အချက် (ဂ) နှင့် (ဃ) တို့အတွက် အကြောင်းတရားများကို မှတ်တမ်း ၁၀ တွင် တွေ့ရှိနိုင်သည်။ မှတ်တမ်း ၉ ကို ဖတ်ရှုပြီး အခြားလက်ခံနိုင်သော အကြောင်းတရားများကို တွေ့ရှိပါသလား။ အောက်ပါကွက်လပ် နှစ်ခုကို ဖြည့်ကြည့်ပါ။

(က) _____ ကြောင့်၊ မြန်မာဘုရင်က ဗြိတိသျှတို့အား ငွေကြေးပေးလျော်သည်။

(ခ) _____ ကြောင့်၊ မြန်မာဘုရင်သည် ဗြိတိသျှတပ်ကို ရန္တပိုအထိ ချီတက်လာမည်ကို မတားဆီးခဲ့ပေ။

၁၁။ တည်မြဲခြင်းနှင့် ပြောင်းလဲခြင်းကို ဘယ်လိုဆုံးဖြတ်မလဲ

သမိုင်းနှင့် ဆက်စပ်သော သီအိုရီများတွင် တည်မြဲခြင်းနှင့် ပြောင်းလဲခြင်းတို့ကို အရေးပေး ဖော်ပြကြသည်။ ဤသမိုင်းသင်ခန်းစာ တစ်ခုလုံးကို လေ့လာပြီးပါက မည်သို့သော ကိစ္စရပ်များ၊ မူလအခြေအနေများ တည်မြဲနေကြောင်းနှင့် မည်သို့သော ပြောင်းလဲခြင်းများ အတိတ် သမိုင်းတစ်လျှောက် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြောင်းကို သတိပြုမိကြပါမည်။ သမိုင်း လေ့လာသူတို့သည် မည်သည့်ဖြစ်ရပ်များက အဓိကပြောင်းလဲမှုများကို ကိုယ်စားပြုကြောင်း ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် အချိန်ကာလအမျိုးမျိုးတွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ကိစ္စရပ်များအား နှိုင်းယှဉ်ကြရသည်။ ဤနည်းဖြင့် သမိုင်းလေ့လာသူတို့က သမိုင်းကို ခေတ်များ (era) အဖြစ် ပိုင်းခြား

လိုက်ကြသည်။ ဥပမာ - အချို့သော သမိုင်းလေ့လာသူတို့က ဗြိတိသျှတို့ အထက်မြန်မာနိုင်ငံကို သိမ်းပိုက်ပြီး သီပေါမင်းကို ဖမ်းဆီးခဲ့သော ၁၈၈၅ ခုနှစ်ကို မြန်မာပြည်၏ ကိုလိုနီခေတ်အစဟု ယူဆကြသည်။ သို့သော် အခြားလေ့လာသူများက ဗြိတိသျှတို့ ရခိုင်နှင့် တနင်္သာရီကို သိမ်းပိုက်လိုက်သော ရန္တပိုစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုသည့် ၁၈၂၆ ခုနှစ်ကို ကိုလိုနီခေတ်အစဟု ဆိုသည်။ ဗြိတိသျှနှင့် မြန်မာတို့ကြား ဆက်ဆံရေး တွင် မည်သည့် ခုနှစ်က ပို၍ ပြောင်းလဲစေကြောင်းကို ဆုံးဖြတ်ရန် ထိုနှစ်များ (၁၈၂၆ နှင့် ၁၈၈၅) အကြောင်း မှတ်တမ်းများကို ယှဉ်တွဲ လေ့လာရပေမည်။

📖 မှတ်တမ်း ၁၅ 🗣️ အတ္ထုပ္ပတ္တိ - သီပေါနှင့် 🕒 အချိန်ပြဇယား - ၁၈၈၅ တို့ကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ မှတ်တမ်း ၁၅ တွင် ပါဝင်သော အဓိကနိုင်ငံရေး ဆိုလိုချက်မှာ

- (က) မြန်မာက ဗြိတိသျှတို့ထက် အင်အားပိုသာသည်။
- (ခ) ဗြိတိသျှက မြန်မာတို့ထက် အင်အားပိုသာသည်။
- (ဂ) ဗြိတိသျှနှင့် မြန်မာတို့ အင်အားတူသည်။
- (ဃ) ဗြိတိသျှရော မြန်မာတို့ပါ အင်အားမကောင်းပေ။

၂။ မှတ်တမ်း ၁၅ အရ ဗြိတိသျှနှင့် မြန်မာတို့ကြား ဆက်ဆံရေးသည်

- (က) မြန်မာတို့သည် လက်နက်ချပြီး ဗြိတိသျှတို့ တောင်းဆိုသမျှကို လိုက်လျောရသည်။
- (ခ) မြန်မာတို့အား တိုက်ခိုက်ရန် ပြင်ဆင်နေသော ဗြိတိသျှတို့ကို မြန်မာတို့က ပြန်လည် တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။
- (ဂ) အကူအညီမဲ့နေသော မြန်မာတို့သည် ပို၍ အင်အားကြီးသော ဗြိတိသျှတို့ထံ အထောက်အပံ့များ တောင်းခံခဲ့ရသည်။
- (ဃ) အင်အားကောင်းသော မြန်မာတို့က ဗြိတိသျှပိုင်နက်အတွင်း သို့ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်သည်။

၃။ မှတ်တမ်း ၁၅ သည် ဗြိတိသျှတို့နှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါ သရုပ်များ

- ကို သွယ်ဝိုက် ပေါ်လွင်စေသည်။
- (က) ခြိမ်းခြောက်ယုတ်မာတတ်ခြင်း
- (ခ) ကြင်နာတတ်ခြင်း
- (ဂ) တာဝန်ကျေခြင်း
- (ဃ) သမာသမတ်ရှိခြင်း

၄။ မှတ်တမ်း ၁၁ ကို ထပ်မံ ဖတ်ရှုပြီး မေးခွန်း ၁၊ ၂၊ ၃ တို့ကို မှတ်တမ်း ၁၁ အရ ဖြေပါ။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ မှတ်တမ်း ၁၅ နှင့် မှတ်တမ်း ၁၀ တို့တွင် ဖော်ပြထားချက်များအရ မြန်မာအုပ်ချုပ်သူတို့၏ ဗြိတိသျှအပေါ်ထားသော သဘောထားများ မှာ ၁၈၂၆ ခုနှစ်မှ ၁၈၈၅ ခုနှစ်အတွင်း မည်သည့် တည်မြဲမှုနှင့် ပြောင်းလဲမှုများ ရှိသနည်း။

၂။ သင်၏ ယခင်မူလသမိုင်း ဗဟုသုတကို အခြေခံပြီး အဘယ်ကြောင့် မြန်မာအုပ်ချုပ်သူများ၏ သဘောထားများ ပြောင်းလဲရကြောင်း ဖြေပါ။

ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း

၁။ အောက်ဖော်ပြပါ ဝေါဟာရများကို ၎င်းတို့၏ အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ချက်များနှင့် တွဲပေးပါ။

ရှုထောင့်စုံ

ကိုယ်ပိုင်သရုပ်လက္ခဏာ

ယေဘုယျခြုံငုံသုံးသပ်မှု

, **hfl**

သီအိုရီ

တည်မြဲခြင်း

တစ်ဆင့်ခံရင်းမြစ်

ကောက်ချက်ချခြင်း

ပြောင်းလဲမှု

အကျိုးတရား

အချက်အလက်

အကြောင်းတရား

သက်သေအထောက်အထား

ပုံသေကားကျယူဆမှု

မူလရင်းမြစ်

(က) သက်သေအထောက်အထားဖြင့် ပံ့ပိုးနိုင်၊ ချေဖျက်နိုင်သော ဖြစ်ရပ်တစ်ခု၏ အကြောင်းများ သို့မဟုတ် အကျိုးများကို မှန်းဆချက် _____	(ခ) မှန်ကြောင်း၊ မှားကြောင်း သက်သေပြနိုင်သော သတင်းအချက်အလက်တစ်ခု _____
(ခ) အချိန်ကာလတစ်ခုမှ အခြားအချိန်ကာလတစ်ခုသို့ ပြောင်းသွားလျှင် ကွာခြားသွားသော အရာများ _____	(ဈ) ဖြစ်ရပ်မှ ထွက်ပေါ်လာသော ရလဒ် _____
(ဂ) ရရှိသော သတင်းအချက်အလက်များနှင့် အတွေ့အကြုံများတွင် အခြေခံထားသော လူတို့ရှိ မတူညီသော အယူအဆများ _____	(ည) အကြောင်းအရာအဖြစ်အပျက်တို့သည် ဤသို့သာ ဖြစ်ပျက်တတ်ကြသည်ဟုဆိုသော ဆန္ဒစွဲ _____
(ဃ) အများက လက်ခံသည်ဖြစ်စေ၊ လက်မခံသည်ဖြစ်စေ ကောင်းသည် ဆိုးသည်ဟူ၍ သတ်မှတ်သော ပုဂ္ဂလအမြင် _____	(ဋ) အခြားသူတစ်ယောက်က သွယ်ဝိုက်ဆိုလိုသော အဓိပ္ပာယ်ကို အခြေခံထားသည့် မှန်းဆချက် _____
(င) သီအိုရီတစ်ခုအား ထောက်ပံ့ရန် သို့မဟုတ် ချေဖျက်ရန် အသုံးပြုနိုင်သော သတင်းအချက်အလက်ရင်းမြစ် _____	(ဌ) လူတစ်စုလုံးသည် အားလုံးအတူတူပင် ဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြသော ဆန္ဒစွဲ _____
(စ) အချိန်ကာလပြောင်းသော်လည်း မပြောင်းလဲသောအရာ _____	(ဍ) သင်မည်သူ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ယခုအချိန်တွင် သင့်အတွက် အရေးအပါဆုံးဖြစ်သည့် သင်၏ ဝိသေသလက္ခဏာ _____
(ဆ) ဖြစ်ရပ်တစ်ခု အဘယ်ကြောင့် ပေါ်ပေါက်ကြောင်း အကြောင်းရင်းခံ _____	(ဎ) လေ့လာနေသော ဖြစ်ရပ်ပေါ်ပေါက်ပြီး နောက်နှစ်ပေါင်းများစွာကြာမှ သမိုင်းပညာရှင်တို့ ရေးသားထားသော မှတ်တမ်း _____
	(ဏ) လေ့လာနေသော အချိန်တွင် ထိုအချိန်က လူတို့ဖန်တီးထားသည့် တစ်စုံတစ်ရာ _____

- ၂။ ဤအပိုင်းကို လေ့လာပြီးသောအခါ သင်၏ သမိုင်းလေ့လာသော အမြင်များ မည်သို့ ပြောင်းလဲသွားပါသနည်း။ မည်သို့ မပြောင်းလဲပါသနည်း။
- ၃။ ဤကဏ္ဍတွင် ပါဝင်သော မည်သည့် သဘောတရားများ သို့မဟုတ် ကျွမ်းကျင်မှုများကို သင်ယခင်ကတည်းက သိရှိထားပါသနည်း။ မည်သည့်အချက်များက သင့်အတွက် အသစ်ဖြစ်ပါသနည်း။ မည်သည့်အချက်များက သင့်အတွက် အလွယ်ဆုံးနှင့် အခက်ဆုံး ဖြစ်ပါသနည်း။
- ၄။ ဤသင်ရိုးပိုင်းကို လေ့လာပြီးနောက် သင့်အမြင်ကို ဖော်ပြပါ။ ဤအပိုင်းအား လေ့လာရာ၌ မည်သည့်အရာများကို အဓိက ရရှိမည်ဟု သင် မျှော်လင့်ထားပါသနည်း။

ကဏ္ဍ ၁

အစိုးရ (အုပ်ချုပ်သူ)
နှင့်
နိုင်ငံသား (အုပ်ချုပ်ခံ)
တို့၏
အခွင့်အရေးနှင့်
တာဝန်ဝတ္တရားများ

၁။ အစိုးရ (အုပ်ချုပ်သူ) နှင့် နိုင်ငံသား (အုပ်ချုပ်ခံ) တို့ကြား မည်သို့သော “လူမှုပဋိညာဉ်” များ ရှိစားခဲ့ကြသနည်း

■ မန္တလေးကျုံးအတွင်းမှ သီပေါမင်း၏ ဖောင်တော်

အုပ်ချုပ်သော အစိုးရများက ပြည်သူများအတွက် ဘာလုပ်သင့်ကြောင်းနှင့် ပြည်သူများက အစိုးရအတွက် ဘာလုပ်သင့်ကြောင်းကို သမိုင်း တစ်လျှောက် နည်းမျိုးစုံဖြင့် ဆွေးနွေးခဲ့ကြပေသည်။ နိုင်ငံသားတို့၏ အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်တို့သည် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အယူအဆများနည်းတူ အချိန်ကာလအလျောက် ပြောင်းလဲမှုများ ရှိခဲ့သည်။ ထိုပြောင်းလဲမှုများကို နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပညာရပ်ရှိ “လူမှုပဋိညာဉ်” ဟူသော အယူအဆဖြင့် ဆန်းစစ်လေ့လာနိုင်၏။ ထိုအယူအဆအရ၊ အစိုးရနှင့် ပြည်သူတို့ကြားတွင် တရားဝင်မဟုတ်သော သဘောတူညီမှုခေါ် “လူမှု ပဋိညာဉ်” ရှိကြသည်ဟု ဆိုသည်။

လူမှုပဋိညာဉ် သဘောတရားအရ အစိုးရက ပြည်သူတို့၏ လုံခြုံရေးနှင့် အကျိုးစီးပွားအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးလျှင်၊ ပြည်သူတို့ကလည်း ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်ခွင့်တချို့ကို လျှော့ပေးရန် သဘောတူညီကြသည်။ အကယ်၍ အစိုးရက ၎င်း၏ တာဝန်ဝတ္တရားကို မဖြည့်ဆည်းပေးပါက၊ ပြည်သူတို့က ပုန်ကန်ခြင်း၊ တိုင်းပြည်မှ ထွက်သွားခြင်းတို့ကို ပြုကောင်းပြုနိုင်သည်။ အကယ်၍ ပြည်သူတို့က ၎င်းတို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို မထမ်းဆောင်လျှင်၊ အစိုးရက ၎င်း၏ အာဏာကိုသုံးပြီး အပြစ်ပေးနိုင်သည်။ ဥပမာ - များစွာသော နိုင်ငံရေးစနစ်များတွင် အစိုးရတို့က အခွန် ကောက်ခံရန် အခွင့်အရေးရှိပြီး၊ ပြည်သူတို့က အခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ ပြည်သူတို့ အခွန်ထမ်းဆောင်ရန် တာဝန်ပျက်ကွက်ပါက အစိုးရသည် ထိုပျက်ကွက်သူတို့ကို ထောင်ချခြင်း သို့မဟုတ် ထိုပျက်ကွက်သူတို့၏ ပိုင်ဆိုင်မှုတို့ကို သိမ်းယူကောင်းယူနိုင်သည်။ အချို့သော နိုင်ငံရေးစနစ်များတွင် အစိုးရက ပြည်သူတို့အတွက် အခမဲ့ပညာရေးကို ဖော်ဆောင်ပေးရန် တာဝန်ရှိပြီး၊ ပြည်သူတို့က ထိုအခမဲ့ပညာရေးကို ခံစားခွင့် ရှိသည်။ အစိုးရက တာဝန်ပျက်ခဲ့သော် ပြည်သူတို့က ဆန္ဒပြနိုင်သည်။

အလွန်ရှေးကျသော ကာလများကတည်းက၊ ဘုရင်တို့သည် ၎င်းတို့ အုပ်ချုပ်သော ပြည်သူတို့နှင့် မည်သို့ အပြန်အလှန် ဆက်ဆံဆောင်ရွက် သင့်ကြောင်း လမ်းညွှန်ချက်များ ရှိခဲ့ကြသည်။ အဆိုပါ လမ်းညွှန်ချက်များကို အုပ်ချုပ်သူ ဘုရင်တို့က အမြဲတစေ မလိုက်နာသောအခါ ပြည်သူတို့၏ ပုန်ကန်မှုများ မကြာခဏ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ကြသည်။ ဗြိတိသျှတို့ မြန်မာနိုင်ငံကို ကိုလိုနီပြုသောအခါ၊ ၎င်းတို့က အစိုးရအရာရှိများနှင့် ပြည်သူတို့ လိုက်နာရန် ဥပဒေများ ရေးဆွဲခဲ့ကြသည်။ မြန်မာတချို့သည် ထိုဥပဒေများကို မကျေနပ်သဖြင့် ထိုဥပဒေများကို ပြောင်းလဲရန် သို့မဟုတ် အာခံရန် ကြိုးစားခဲ့ကြလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ပင်၊ မြန်မာတချို့က ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း မြန်မာတို့၏ အခွင့်အရေးကို ဂျပန်တို့က မလေးစားသောအခါ ဂျပန်တို့ကို ဆန့်ကျင်ခဲ့ကြဖူး၏။ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီအစိုးရသည် ဆိုရှယ်လစ်သဘောတရားများကို ဖော်ဆောင်နိုင်ရန် လူမှုပဋိညာဉ်အား ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သလို နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ အစိုးရသည်လည်း စစ်တပ်ကို အခွင့်အရေးများ ပိုပေးနိုင်ရန် လူမှုပဋိညာဉ် အပြောင်းအလဲများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဒီမိုကရေစီလိုလားသော ခေါင်းဆောင်များကမူ ပြည်သူတို့ လွတ်လပ်ခွင့် ပိုရရှိနိုင်မည့် စနစ်တစ်ခုကို ဖော်ဆောင်ချင်ကြသည်။

ဤကဏ္ဍတွင် ရှေးဟောင်းခေတ်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူမှုပဋိညာဉ် မည်သို့ ပြောင်းလဲခဲ့ကြောင်းကို ဆန်းစစ် လေ့လာနိုင်မည့်အပြင်၊ မည်သို့သော လူမှုပဋိညာဉ်အောက်၌ နေထိုင်ခြင်းသည် အကောင်းဆုံး ဖြစ်မည်ဟူ၍ စဉ်းစားတွေးခေါ်ရန် အခွင့်အရေးကို ရရှိနိုင်ပေမည်။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ “လူမှုပဋိညာဉ်” ဆိုသည်မှာ -

- (က) အစိုးရက ပြည်သူတို့ ဘာလုပ်ရမည်ဟု ခိုင်းစေနိုင်သော ဥပဒေတစ်ရပ်။
- (ခ) အစိုးရက ပြည်သူများအတွက် မည်သည့်ကိစ္စများ ပြုလုပ်သင့်ကြောင်းနှင့် ပြည်သူတို့က အစိုးရအတွက် မည်သည့်ကိစ္စများ ပြုလုပ်သင့်ကြောင်းများ ပါဝင်သည့် ရေးသားဖော်ပြထားသော သဘောတူညီချက်။
- (ဂ) မည်သူက တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်သင့်ကြောင်း တရားဝင်ဖော်ပြထားခြင်း မရှိသော သဘောတူညီချက်။
- (ဃ) ပြည်သူများ အခွန်ပေးဆောင်ရမည်ဟု ဖော်ပြထားသော ဥပဒေ။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသော ဇယားကွက်တွင် အစိုးရ၌ ရှိသင့်သည်ဟု သင်ထင်သော အရေးအပါဆုံး အခွင့်အရေး ၅ မျိုးနှင့် တာဝန်ဝတ္တရား ၅ မျိုးကို ဖော်ပြပါ။ ထို့နောက် ပြည်သူတို့၌ ရှိသင့်သည်ဟုထင်သော အရေးအပါဆုံး အခွင့်အရေး ၅ မျိုးနှင့် တာဝန်ဝတ္တရား ၅ မျိုးကို ဖော်ပြပါ။

အစိုးရ၏ အခွင့်အရေးများ	အစိုးရ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ	ပြည်သူတို့၏ အခွင့်အရေးများ	ပြည်သူတို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ

၂။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ သို့မဟုတ် နှစ် ၁၀၀၀ ကာလ လူတို့သည်လည်း ယခုမေးခွန်းကို ဖြေဆိုမည်ဆိုပါက သင်နှင့် အဖြေချင်း တူမည်ဟု ထင်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် ထင်သနည်း၊ သို့မဟုတ် မထင်ရသနည်း။ လူမှုပဋိညာဉ်သည် အဘယ်ကြောင့် ခေတ်ကာလအလျောက် ပြောင်းလဲလာခဲ့ရသနည်း။

၂။ ရှေးဟောင်းခေတ် - ဘုရင်တို့တွင် မည်သည့် တာဝန်ဝတ္တရားများ ရှိခဲ့သနည်း

 မှတ်တမ်း ၂ နှင့် အချိန်ပြုများ - ၃၂၀-၅၅၀ တို့ကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ အချို့သော ဝတ္တရား ၁၀ ပါးတွင် တူညီသော အဓိပ္ပာယ်များ ရှိ၏။ မည်သည့် ဝတ္တရားများ ဖြစ်ပါသနည်း။

- (က) ဝတ္တရားအမှတ် ၁ နှင့် _____
- (ခ) ဝတ္တရားအမှတ် ၈ နှင့် _____
- (ဂ) ဝတ္တရားအမှတ် ၇၊ ၅ နှင့် _____
- (ဃ) ဝတ္တရားအမှတ် ၂၊ ၆ နှင့် _____

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ များစွာသော ဘုရင်တို့သည် နိုင်ငံချဲ့ထွင်ရန် စစ်ပြုကြ၏။ ရာဇဝတ္တရားခေါ် မင်းကျင့်တရား ၁၀ ပါးကို ပြုကျင့်စဉ် စစ်တိုက်နိုင်ပါမည်လော။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ အဘယ်ကြောင့် မဟုတ်သနည်း။

၃။ ရှေးဟောင်းခေတ် - ဘုရင်တို့တွင် မည်သည့် အခွင့်အရေးများ ရှိသနည်း

📖 မှတ်တမ်း ၆ ရှိ မြို့ရွာမှ အခွန်ကိုစားခြင်း 😊 အတ္ထုပ္ပတ္တိ - စန္ဒလင်္ကာ၊ အလောင်းဘုရားနှင့် 🕒 အချိန်ပြုမျဉ်း - ၁၇၅၂-၁၈၈၅ တို့ကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ မှတ်တမ်း ၆ ရှိ မြို့ရွာမှ အခွန်ကိုစားခြင်း၏ အဓိက အယူအဆမှာ အဘယ်နည်း။

- (က) ဘုရင်သည် ပြည်သူ့ထံမှ အလိုရှိသလောက် ကောက်ခံနိုင်သည်။
- (ခ) ဘုရင်က အလွန်အမင်း ကောက်ခံသော်၊ ပြည်သူတို့က ဘုရင်ကို ပြန်လည် တိုက်ခိုက်ကောင်း တိုက်ခိုက်နိုင်သည်။
- (ဂ) ဘုရင်သည် မရင့်မည့်သေးသော သစ်သီးကို ဆွတ်ယူစားသုံးသော်၊ အရသာကောင်းပေါ်မည် မဟုတ်ချေ။
- (ဃ) အကယ်၍ ဘုရင်သည် တိုင်းသူပြည်သားတို့က ဘုရင့်ထံ ဆက်သနိုင်လောက် ကုန်စည်ထုတ်လုပ်နိုင်သည်အထိ စောင့်ဆိုင်းပါက တိုင်းပြည်ပို၍ အေးချမ်းသာယာပေလိမ့်မည်။

၂။ လူမှုပဋိညာဉ်တို့မှာ စာအားဖြင့် ရေးသားဖော်ပြထားခြင်း မရှိသော်လည်း၊ ဘုရင်နှင့် ပြည်သူတို့ကြားတွင် ၎င်းတို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ အား မည်သို့အားဖြင့် အပြန်အလှန် နားလည်နေကြပါသနည်း။ အောက်ပါ ပုံစံကိုသုံး၍ ရှင်းပြပါ။

- ဘုရင် - “အကယ်၍ ပြည်သူတို့က _____ ရန် သဘောတူပါက၊ ကျွန်ုပ်ကလည်း _____ မည်။”
- ပြည်သူ - “အကယ်၍ ဘုရင်က _____ ရန် သဘောတူပါက၊ ကျွန်ုပ်တို့ကလည်း _____ မည်။”

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ ဤသို့သော လူမှုပဋိညာဉ်အောက်တွင် သာမန်ပြည်သူတစ်ယောက် အဖြစ် သင်နေချင်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် နေချင်သနည်း။ အဘယ်ကြောင့် မနေချင်သနည်း။

၄။ ရှေးဟောင်းခေတ် - အုပ်ချုပ်သူများ တာဝန်ဝတ္တရားပျက်သော် မည်သို့ ဖြစ်ကြသနည်း

📖 မှတ်တမ်း ၄ နှင့် 🕒 အချိန်ပြုမျဉ်း - ၁၃ ရာစုတို့ကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ မင်းသားမောင်မျိုးပြုခဲ့သော ကိစ္စများကို ဖော်ပြပြီး၊ ထိုပြုခဲ့သော ကိစ္စသည် မည်သည့် မင်းကျင့်တရားများကို ချိုးဖောက်ခြင်း ဖြစ်သနည်း။

မင်းသားမောင်မျိုးပြုခဲ့သော ကိစ္စ	ချိုးဖောက်သော ဝတ္တရား
လက်အောက်ငယ်သားများအား ထင်းခုတ်ခိုင်းသည်	(၁၀) နိုင်ထက်စီးနင်း မပြုကျင့်ရန်

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

- ၁။ မှတ်တမ်း ၄ တွင် မင်းသားမောင်မျိုးအား မောင်းထုတ်ရန် ပြည်သူတို့က အခြားမင်းသားတစ်ပါးထံမှ အကူအညီ ရယူခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့ အကူအညီမယူဘဲ ပြုလုပ်နိုင်သော မည်သည့် ရွေးချယ်ချက် ပြည်သူတို့တွင် ရှိသည်ဟု သင်ထင်ပါသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် ပြည်သူတို့က အခြားမင်းသားတစ်ပါးထံမှ အကူအညီယူရန် ရွေးချယ်ခဲ့ကြသနည်း။
- ၂။ ပြည်သူတို့ကို ကောင်းကျိုးမပေးသော အုပ်ချုပ်သူတစ်ဦးအား ဖယ်ရှားရန် ပြည်သူတို့ ကြိုးပမ်းခဲ့သည့် လွန်ခဲ့သော ၁၀ နှစ်ခန့်က ဥပမာတစ်ခုကို ဖော်ပြပါ။ ထိုပြည်သူများ အောင်မြင်ခဲ့ပါသလား။

၅။ ကိုလိုနီခေတ် - ဗြိတိသျှတို့ မည်သည့် ဥပဒေများ ပြုခဲ့သနည်း

မှတ်တမ်း ၁၇ နှင့် အချိန်ပြုများ - ၁၈၅၂၊ ၁၈၅၅-၁၈၉၀ တို့ကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

- ၁။ အောက်ဖော်ပြပါ ဥပဒေအချက်များအား သင်၏ ကိုယ်ပိုင်စာသားဖြင့် ပြောင်းရေးပေးပါ။
 - ၆/၁/(ဆ) အကယ်၍ ဗြိတိသျှအရာရှိတစ်ဦးက ဆင့်ဆိုလျှင် ရွာသူကြီးသည် မိမိပိုင်နက် နယ်မြေအတွင်းရှိ ဗြိတိသျှစစ်သားများနှင့် ပုလိပ်တို့အား စားနပ်ရိက္ခာ၊ လိုအပ်သော အထောက်အပံ့နှင့် ပို့ဆောင် သယ်ယူရေးတို့ကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးရမည် ဖြစ်ပြီး ထိုအတွက် အပြန်အလှန်အနေဖြင့် ဗြိတိသျှတာဝန်ရှိသူများထံမှ ငွေကြေးတစ်စုံတစ်ရာ ပြန်လည်ရယူနိုင်သည်။
 - ၆/၁/(ဇ)
 - ၆/၁/(ဈ)
 - ၉/၁
 - ၁၁/၁

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

- ၁။ ထိုဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းပြီးသောအခါ၊ များစွာသော မြန်မာတို့က အလွန်တင်းကျပ်သည်ဟု စောဒကတက်ပြီး၊ ဗြိတိသျှအရာရှိများကမူ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအတွက် လိုအပ်သောကြောင့်ဟု ဆိုသည်။ မည်သူနှင့် သင် သဘောတူသနည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- ၂။ အထက်ပါမေးခွန်း ၁ အား ဖြေဆိုသောအခါ မည်သည့် ဆန္ဒစွဲနှင့် အတိတ်အတွေ့အကြုံများက သင့်အား သက်ရောက်စေပါသနည်း။

၆။ ဒီမိုကရေစီ - ပြည်သူ့လူထုတွင် အာဏာများစွာရှိရန် ဖြစ်နိုင်ပါသလား

မှတ်တမ်း ၃၀ အတ္ထုပ္ပတ္တိ - ဦးသန်းနှင့် အချိန်ပြုချဉ်း - ၁၉၃၀ လွန်နှစ်များ၊ ၁၉၃၀-၁၉၃၁၊ ၁၉၃၆၊ ၁၉၄၆၊ ၁၉၅၃-၁၉၅၅ တို့ကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

- ၁။ မှတ်တမ်း ၃၀ ၏ အဓိကအယူအဆမှာ -
 - (က) ပြည်သူ့လူထုသည် ဆုံးဖြတ်ချက်အားလုံးကို ချမှတ်နိုင်သောကြောင့် ဒီမိုကရေစီသည် ကောင်းသောစနစ် ဖြစ်သည်။
 - (ခ) တန်းတူညီမျှခြင်းသည် စိတ်ပျက်ဖွယ် တရားသေစွဲမှုတစ်ခု ဖြစ်သည်။
 - (ဂ) အကောင်းဆုံး အရည်အချင်းရှိသူများသာ ဦးဆောင်ခွင့်ရသောကြောင့် ဒီမိုကရေစီသည် ကောင်းသောစနစ် မဟုတ်ပေ။
 - (ဃ) လူသားတိုင်းသည် တူညီ၏။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

- ၁။ ဦးသန်း၏ အဓိကအယူအဆကို သင်လက်ခံပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် လက်ခံပါသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် လက်မခံပါသနည်း။
- ၂။ ၁၉၃၀ လွန်နှစ်ကာလများတွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ဖြစ်ရပ်များက ဦးသန်း၏ အမြင် ရှုထောင့်ကို မည်ကဲ့သို့ လွှမ်းမိုးသက်ရောက်ခဲ့သည်ဟု သင်ထင်ပါသနည်း။
- ၃။ ဦးသန်း၏ ၁၉၃၆ ခုနှစ်က အက်ဆေးအား ဂါးဒီးယန်းသတင်းစာက၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ပြန်လည်ပုံနှိပ် ဖော်ပြခဲ့၏။ ၁၉၅၀ ခုနှစ်လွန် ကာလတွင် မည်သည့် ဖြစ်ရပ်များက ထိုသို့ ပြန်လည် ပုံနှိပ်စေခဲ့ပါသနည်း။

၇။ ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် (ဖ တ ပ လ) - ထိုအဖွဲ့က ဂျပန်အုပ်ချုပ်သူများထံမှ မည်သည့် အခွင့်အရေးများ ရယူလိုပါသနည်း

မှတ်တမ်း ၃၉ အတ္ထုပ္ပတ္တိ - ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် (ဖ တ ပ လ) နှင့် အချိန်ပြုချဉ်း - ၁၉၄၂-၁၉၄၅၊ ၁၉၄၄-၁၉၄၅ တို့ကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

- ၁။ ဂျပန်တို့ ချိုးဖောက်သည်ဟု ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် (ဖ တ ပ လ) အဖွဲ့က စွပ်စွဲထားသော လွတ်လပ်ခွင့်များနှင့် ချိုးဖောက်ပုံများကို တွဲပြပါ။

လွတ်လပ်ခွင့်	ချိုးဖောက်ခြင်း
၁။ လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ခွင့်	(က) ရေဒီယိုမှ ဂျပန်ဝါဒ ဖြန့်ချိရေး ပြုလုပ်ခြင်း
၂။ လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့်	(ခ) ဘာသာရေး အဆောက်အဦများကို စစ်တန်းလျား ပြုလုပ်ခြင်း
၃။ လွတ်လပ်စွာ စီးပွားရှာခွင့်	(ဂ) လယ်သမားအဖွဲ့များအား နှိပ်ကွပ်ခြင်း
၄။ လွတ်လပ်စွာ အသင်းအဖွဲ့ဖွဲ့ခွင့်	(ဃ) အခွန်နှုန်း မြင့်မားခြင်း

- ၂။ ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် (ဖ တ ပ လ) သည် အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များအနက် မည်သည့်အချက်များကို တော်လှန်ရေး မဟာဗျူဟာများအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသနည်း။
 - (က) အလိုတော်ရိများကို သုတ်သင်ခြင်း။
 - (ခ) ဂျပန်တို့အတွက် အလုပ်လုပ်ပေးရန် ငြင်းဆိုခြင်း။
 - (ဂ) ဂျပန်တို့၏ လက်နက်များကို ခိုးယူခြင်း။
 - (ဃ) ဂျပန်တို့အတွက် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးတွင် အသုံးဝင်မည့် အရာများကို သိုဝှက်ထားခြင်း။
 - (င) ခြံခိုတိုက်ခိုက်ခြင်း (ပြောက်ကျားစစ်ဆင်ရေး)။
 - (စ) ဂျပန်တို့အား သတင်းမှားပေးခြင်း။
 - (ဆ) ဂျပန်တို့၏ ဘာသာရေးအဆောက်အဦများကို ဖျက်ဆီးခြင်း။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

- ၁။ မေးခွန်း (၁) တွင် ဖော်ပြထားသော ချိုးဖောက်မှုများနှင့် မေးခွန်း (၂) တွင် ဖော်ပြထားသော တော်လှန်ရေးဗျူဟာများ ကိုက်ညီမှု ရှိပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် ကိုက်ညီသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် မကိုက်ညီသနည်း။
- ၂။ အကယ်၍ သင်သာ ၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် အသက်ရှင်နေပါက၊ မည်သည့် ဗျူဟာကို ရွေးချယ်၍ မည်သည့် ဗျူဟာကို မရွေးချယ်မည်နည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

၈။ တော်လှန်ရေးကောင်စီနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ

၎င်းတို့က ပြည်သူ့အခွင့်အရေးနှင့် အစိုးရတာဝန်ဝတ္တရားများကို မည်သို့ ရှင်းပြခဲ့သနည်း

မှတ်တမ်း ၆၂ အတ္ထုပ္ပတ္တိ - မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ၊ တော်လှန်ရေးကောင်စီနှင့် အချိန်ပြမျဉ်း - ၁၉၆၂ တို့ကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

အောက်ပါတို့အနက် အကောင်းဆုံးအဖြေကို ရွေးပါ။

- ၁။ **မှတ်တမ်း ၆၂** တွင် ဖော်ပြထားသော ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးစနစ် တွင် ပြည်သူတို့၌ အောက်ပါ အခွင့်အရေးရှိသည်။
 - (က) ခေါင်းဆောင်ကို လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်ခွင့်။
 - (ခ) လုပ်ငန်းများ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်။
 - (ဂ) အခြေခံစားဝတ်နေရေးကို အာမခံချက် ရရှိခွင့်။
 - (ဃ) အစိုးရအား ဝေဖန်ပြောဆိုခွင့်။
 - (င) အထက်ဖော်ပြပါ အခွင့်အရေးအားလုံး ပါရှိ။
 - (စ) အထက်ဖော်ပြပါ အခွင့်အရေးအားလုံး မပါရှိ။
- ၂။ **မှတ်တမ်း ၆၂** တွင် ဖော်ပြထားသော ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးစနစ် တွင် အစိုးရ၌ အောက်ပါ တာဝန်ဝတ္တရားများရှိသည်။
 - (က) ကုန်သွယ်မှုကို ထိန်းချုပ်ခြင်း။
 - (ခ) ပြည်သူ့အချင်းချင်း ခေါင်းပုံဖြတ်မှုကို တားဆီးခြင်း။
 - (ဂ) ကုန်စည်ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ဖြန့်ဖြူးမှုကို ထိန်းချုပ်ခြင်း။
 - (ဃ) အထက်ပါ အချက်များအားလုံး ပါရှိ။
 - (င) အထက်ပါ အချက်များအားလုံး မပါရှိ။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

- ၁။ တော်လှန်ရေးကောင်စီလက်ထက် လူမှုပဋိညာဉ်တွင် ပြည်သူတို့က လွတ်လပ်ခွင့် တချို့ကို စွန့်လွှတ်ရမည်။ အပြန်အလှန်အနေဖြင့် အစိုးရက ပြည်သူတို့၏ အခြေခံ အသက်ရှင်ရေးဖြစ်သော စားဝတ်နေရေးကို တာဝန်ယူမည်။ ပြည်သူတစ်ဦးအနေဖြင့် သင်သည် ထိုလူမှုပဋိညာဉ်ကို လက်ခံပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် လက်ခံပါသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် လက်မခံပါသနည်း။

၈

၉။ ဒီမိုကရေစီလိုလားသူ ခေါင်းဆောင်များ - ၎င်းတို့က အစိုးရနှင့် ပြည်သူတို့အား မည်သည့် တာဝန်ဝတ္တရားနှင့် အခွင့်အရေးများ ပေးမည်နည်း

📖 မှတ်တမ်း ၇၄ 🗡️ အတ္ထုပ္ပတ္တိ - ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် 🗳️ အချိန်ပြုမျဉ်း - ၁၉၈၈ တို့ကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

- ၁။ အကယ်၍ အစိုးရသည် ဥပဒေစိုးမိုးမှုနှင့် တည်ငြိမ်မှုကို မထိန်းသိမ်းလျှင် အောက်ပါအတိုင်း ကြိုရလိမ့်မည်ဟု ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က ဆိုခဲ့သည်။
 - (က) ပြည်သူတို့ ကျိန်းသေ အကျင့်ပျက်စီးမည်။
 - (ခ) ပြည်သူတို့က ၎င်းတို့ အကျင့်မပျက်စီးရန် အလွန်ခက်ခဲစွာ ကြိုးပမ်းရမည်။
 - (ဂ) မျှတသော ဥပဒေသည် အကျင့်ပျက်စီးမှုကို ကာကွယ်သည်။
 - (ဃ) အကျင့်ပျက်စီးမှု မရှိနိုင်ပေ။
- ၂။ ပြည်သူတို့၏ ဆန္ဒအတိုင်းမဟုတ်ဘဲ၊ အစိုးရက အာဏာဖြင့် အုပ်ချုပ်လေသမျှ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်မည်ဟု ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က ဆိုသည်။
 - (က) ပြည်သူတို့က သူတို့၏ လူ့အခွင့်အရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ကြမည်။
 - (ခ) ပြည်သူတို့က တော်လှန်ရေးလုပ်မည်။
 - (ဂ) အကျိုးတူအုပ်စု အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း (interest groups) များ ပေါ်လာမည်။
 - (ဃ) မည်သူမျှ မဖျက်ဆီးနိုင်သော အခွင့်အရေးများ ပြည်သူက ရမည်။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ မည်သည့် အယူအဆများကို သင်လက်ခံပါသနည်း။ လက်မခံပါသနည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

၁၀။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ - အစိုးရနှင့် ပြည်သူတို့၏ အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများမှာ အဘယ်နည်း

📖 မှတ်တမ်း ၉၀ - အခန်း ၁၊ ၈ နှင့် 🗳️ အချိန်ပြုမျဉ်း - ၂၀၀၃၊ ၂၀၀၈ တို့ကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

အောက်ဖော်ပြပါ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရှိ အချက်များအား သင်၏ ကိုယ်ပိုင် စာသားဖြင့် ဖော်ပြပေးပါ။

၁။ အစိုးရ၏ ပန်းတိုင်မှာ	၂။ နိုင်ငံသားတို့၏ အခွင့်အရေးများမှာ -	၃။ အကယ်၍ အောက်ပါ အခြေအနေမျိုး ရှိနေလျှင် အစိုးရသည် အထက်ဖော်ပြပါ အခွင့်အရေးများကို လေးစားလိုက်နာရန် မလိုအပ်ပေ။
အခန်း (၁)၊ ၆ (က) နိုင်ငံတော်အား ပြိုကွဲခြင်းမှ တားဆီးရန်	အခန်း (၈)၊ ၃၅၄ အရ	
၆ (ခ)	၃၅၄ (က)	အခန်း (၁)၊ ၄၀ (ဂ)
၆ (ဂ)	၃၅၄ (ခ)	အခန်း (၈) ၊ ၃၈၁
၆ (ဃ)	၃၅၄ (ဂ)	အခန်း (၈) ၊ ၃၈၂
၆ (င)	၃၅၄ (ဃ)	
၆ (စ)		

ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း

၁။ အောက်ဖော်ပြပါ ပုဂ္ဂိုလ်အဖွဲ့များအရ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် အရေးအပါဆုံး အခွင့်အရေးတစ်ခုနှင့် အစိုးရ၏ အရေးအပါဆုံး တာဝန်ဝတ္တရား တစ်ခုအား ဖော်ပြပါ။

	အစိုးရ၏ တာဝန်	နိုင်ငံသားတို့၏ အခွင့်အရေး
မှတ်တမ်း ၂ - မင်းကျင့်တရား ၁၀ ပါး လိုက်နာသောမင်း		
မှတ်တမ်း ၆ - ရှင်စန္ဒလင်္ကာ		
မှတ်တမ်း ၄ - ရှမ်းရွာသားများ		
မှတ်တမ်း ၁၇ - ဗြိတိသျှအစိုးရ		
မှတ်တမ်း ၃၀ - ဦးသန့်		
မှတ်တမ်း ၃၆ - ဝံသာနုအဖွဲ့များ		
မှတ်တမ်း ၃၉ - ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် (AFO)		
မှတ်တမ်း ၆၂ - တော်လှန်ရေးကောင်စီ		
မှတ်တမ်း ၇၄ - ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်		
မှတ်တမ်း ၉၀ - ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲသူများ		

- ၂။ အထက်ဖော်ပြပါ လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အဖွဲ့များတွင် လူမှုပဋိညာဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ သင်လက်ခံမှု အရှိဆုံးအရာကို ဖော်ပြပါ။ သင်လက်ခံမှု မရှိဆုံး အရာကို ဖော်ပြပါ။ အဘယ်ကြောင့်ပါနည်း။
- ၃။ မှတ်တမ်း ၂၊ မှတ်တမ်း ၆၊ မှတ်တမ်း ၄ တို့တွင် ဘုရင်စနစ်မှတ်တမ်း ၁၇ တွင် ကိုလိုနီစနစ်မှတ်တမ်း ၃၉ တွင် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်မှတ်တမ်း ၆၂ တွင် ဆိုရှယ်လစ်အာဏာရှင်စနစ်မှတ်တမ်း ၃၀၊ မှတ်တမ်း ၇၄၊ မှတ်တမ်း ၉၀ တို့တွင် ဒီမိုကရေစီစနစ်တို့၏ လူမှုပဋိညာဉ်များအကြောင်း လေ့လာခဲ့ကြသည်။ ထိုစနစ်များတွင် လူမှုပဋိညာဉ်က မည်သို့ ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသနည်း။
- ၄။ မှတ်တမ်း ၂ ကို ပြန်ဖတ်ပါ။ ယနေ့ခေတ် အုပ်ချုပ်သူများအတွက် ထိုညွှန်ကြားချက်က သင့်လျော်သည်ဟု သင်ထင်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် ထင်သနည်း။ အဘယ်ကြောင့် မထင်သနည်း။ မည်သည့်အချက်များက ခေတ်နောက်ကျသွားပြီနည်း။ မည်သည့်အချက်များက ခေတ်နှင့် လျော်ညီသေးသနည်း။
- ၅။ သာမန်ပြည်သူများအဖို့ မည်သည့်ခေတ်တွင် ဒုက္ခအရောက်ဆုံးနည်း။ ရှေးခေတ်မှတ်တမ်း ၂၊ မှတ်တမ်း ၆၊ မှတ်တမ်း ၄၊ ကိုလိုနီခေတ်မှတ်တမ်း ၁၇၊ မှတ်တမ်း ၃၆ ဂျပန်ခေတ်မှတ်တမ်း ၃၉၊ မဆလခေတ်မှတ်တမ်း ၆၂ နဝတ/နအဖ ခေတ်မှတ်တမ်း ၇၄၊ မှတ်တမ်း ၉၀ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- ၆။ ဤအပိုင်းကို ပြီးဆုံးအောင် လေ့လာပြီးသောအခါ အစိုးရ၊ ပြည်သူ့နှစ်ရပ်စလုံး၏ အခွင့်အရေးများ၊ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ရှုမြင်သော သင်၏ ရှုမြင်ပုံများ မည်သို့ ပြောင်းလဲသွားပါသနည်း။ မပြောင်းလဲဘဲရှိနေပါကလည်း မည်ကဲ့သို့ မပြောင်းမလဲ ရှိနေသည်ကို ဖော်ပြပါ။

ကဏ္ဍ

၂

သမိုင်းထဲက အမျိုးသမီးနှင့်
အမျိုးသားများ

၁။ ကျား၊ မ ရေးရာ အယူအဆများက သမိုင်းကို မည်သို့ အကျိုးသက်ရောက်စေ သနည်း

ယောက်ျားနှင့် မိန်းမတို့၏ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကွဲပြားခြားနားမှုကို “ဇီဝဆိုင်ရာ လိင်ကွဲပြားမှု” (biological sex) ဟု ခေါ်သည်။ ထိုဇီဝဆိုင်ရာ လိင်ကွဲပြားမှုတွင် အခြေခံ၍ လူတို့ မည်သို့ ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း အယူအဆကိုမူ ကျား၊ မ ရေးရာ (gender) ဟု ခေါ်သည်။ သာဓက အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း အမျိုးသမီးများအတွက် ကျား၊ မ ရေးရာကဏ္ဍမှာ အခြားသော လူ့အဖွဲ့အစည်းများကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။ ယောက်ျားများက နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေးကိစ္စများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပြီး အမျိုးသမီးများမှာ အိမ်မှုကိစ္စများလုပ်ခြင်း၊ ကလေးများအား ပြုစု စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့ကိုသာ လုပ်ဆောင်ကြရသည်။ ကျား၊ မ ရေးရာကဏ္ဍ သည် အမျိုးသားရေး၊ အမျိုးသမီးများကိုပါ လွှမ်းမိုးထားသည်။ ဤ အခန်းတွင် သမိုင်းစာအုပ်များစွာက ချန်လှပ်ခဲ့သော အမျိုးသမီးတို့ အကြောင်းကို အဓိကထားပြီး လေ့လာပါမည်။

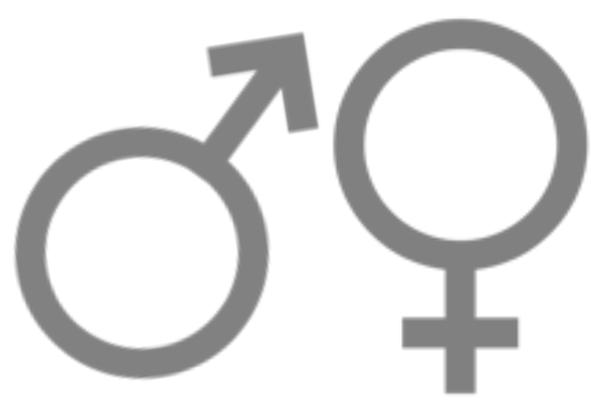
အမျိုးသမီးများကို သမိုင်းစာအုပ်များစွာက ချန်လှပ်ခဲ့ရသည့် အကြောင်းရင်းတစ်ရပ်မှာ မိန်းမသည် ယောက်ျားလောက် စွမ်းဆောင် နိုင်မှု မရှိ သို့မဟုတ် တန်ဖိုး မရှိဟု ယုံကြည်သော လိင်ဝါဒ (sexism) ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အစဉ်အလာ သမိုင်းစာအုပ်များတွင် ပါဝင်ကြသော ဩဇာအာဏာရှိသည့် နေရာသို့ အမျိုးသမီးများ ရောက်ရှိ စေရန် ခက်ခဲသွားလေသည်။

ထို့ထက်ဆိုးသောအချက်မှာ ဩဇာအာဏာရှိသည့် နေရာသို့ တက်လှမ်းကြမည့် အမျိုးသမီးများအကြောင်းကို သမိုင်းရေးသားသူများ က ၎င်းတို့၏ လိင်ဝါဒအရ လျော့၍သာ ရေးသားကြလေသည်။ သမိုင်း စာအုပ်အများစုမှာ ယောက်ျားတို့အကြောင်း ဖြစ်နေသည်သာမက၊ သမိုင်းရေးသားသူ အများစုမှာလည်း ယောက်ျားများ ဖြစ်ကြလေသည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးကို ခြုံငုံကြည့်လျှင် အစဉ်အလာအရ ယောက်ျားများသာ

ပညာသင်ခွင့် ပိုမို ရရှိခဲ့သဖြင့်။ ထိုပညာတတ်ယောက်ျားများသာလျှင် ၎င်းတို့၏ သမိုင်းအမြင်ကို ဖော်ထုတ်ခွင့်ရခဲ့ကြသည်။ သမိုင်းရေးသူ အားလုံးတို့သည် တစ်နည်းမဟုတ်တစ်နည်း ဆန္ဒစွဲကြကြောင်း ဆွေးနွေး ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ များစွာသော သမိုင်းရေးသူများသည် မိန်းမများကို ပုံသေကားကျ ယူဆထားမှုများ ရှိကြ၏။ ဤနေရာတွင် ထိုသမိုင်းရေး သူများသည် မိန်းမများကို မုန်းတီးကြသည်ဟု ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်ဘဲ မိန်းမများသည် ယောက်ျားများလို အရေးပါသည်ဟု ထိုသမိုင်း ဆရာ များက မရှုမြင်ကြပေဟုသာ ဆိုလိုသည်။

ထို့ကြောင့် ယခင်မြန်မာ့သမိုင်း စာအုပ်များတွင် ချန်လှပ်ခဲ့သော အမျိုးသမီးတို့၏ ဘဝအကြောင်း အချက်အလက်များ ပါဝင်နိုင်စေရန် ဤအခန်းတွင် အထူးအားစိုက်ထားပါသည်။ ထို့ပြင် ရှေးခေတ်ကာလ များမှ ယခုမျက်မှောက်ခေတ် အချိန်အတွင်း ကျား၊ မ ရေးရာကဏ္ဍ၏ တည်ရှိနေမှုများ၊ ပြောင်းလဲမှုများကိုလည်း ဆန်းစစ်သွားပါမည်။ ရှေးခေတ်ကာလမှစ၍ အမျိုးသမီး ခေါင်းဆောင်များ ရှိခဲ့ကြသော်လည်း ကျား၊ မ ရေးရာကဏ္ဍက အမျိုးသမီးတို့၏ စွမ်းဆောင်ချက်များကို တားဆီးထားလျက်ရှိ၏။ အထူးသဖြင့် မည်သူ့ကို မြန်မာမိန်းကလေး တစ်ဦးက လက်ထပ်သင့်သည်၊ လက်မထပ်သင့်၊ ကလေးယူသင့်၊ မယူ သင့် စသော အငြင်းပွားဖွယ် ကိစ္စများ ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ (လက်ရှိအစိုးရ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် အမျိုးသမီးတို့မှာ ထူးခြားသော အခက်အခဲများ နှင့် ယနေ့ ရင်ဆိုင်နေကြရသည်။)

ဤအပိုင်းတွင် မြန်မာ့သမိုင်းရှိ အမျိုးသမီးတို့၏ ကဏ္ဍကို ပိုမို လေ့လာခွင့်ရပါမည်။ နေ့စဉ်ဘဝအား လွှမ်းမိုးထားသော ကျား၊ မ ရေးရာကိုလည်း စဉ်းစားခွင့်ရကာ ထို ကျား၊ မ ရေးရာကဏ္ဍ မည်သို့ ပြောင်းလဲလျက် ရှိကြောင်းကိုလည်း ပို၍ သိခွင့်ရမည်ဖြစ်သည်။

■ ကျား၊ မ ရေးရာ သင်္ကေတများ (အပေါ်ပုံ) မှာ အများသုံး ကျား၊ မ ရေးရာ သင်္ကေတများ ဖြစ်သည်။ ဤသင်္ကေတများကို ၁၈ ရာစုတွင် စတင်အသုံးပြုခဲ့ပြီး၊ ထိုအချိန်မှ ယခုအထိ နိုင်ငံတကာသုံး ကျား၊ မ ရေးရာ သင်္ကေတများ ဖြစ်လာသည်။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ အောက်ပါ ဝေါဟာရများကို ၎င်းတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များနှင့် တွဲပေးပါ။

(က) ဇီဝဆိုင်ရာလိင်ကွဲပြားမှု

(ခ) လိင်ဝါဒ

(ဂ) ကျား၊ မ ရေးရာ

၁။ အမျိုးသမီးများက အမျိုးသားများလောက် စွမ်းဆောင်မှုမရှိ သို့မဟုတ် အသုံးမကျဟူသော အယူအဆ။

၂။ မိန်းမနှင့် ယောက်ျား ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကွဲပြားခြားနားမှုများ။

၃။ မိမိတို့၏ ဇီဝဆိုင်ရာလိင်ကို အခြေခံ၍ မည်သို့ ပြုမူနေထိုင်သင့်ကြောင်း အယူအဆများ။

၂။ အထက်တွင် ဖော်ပြထားသော ဖော်ပြချက်၌ မြန်မာ့သမိုင်းတွင် အမျိုးသမီးများက အမျိုးသားများလောက် ပါဝင်ခွင့်မရသော အကြောင်းမှာ အောက်ပါ အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

(က) အမျိုးသမီးများက အရေးပါသော ကိစ္စများစွာ မလုပ်ဆောင်ခဲ့သောကြောင့်။

(ခ) အမျိုးသမီးတို့၏ ပါဝင်စွမ်းဆောင်မှုများကို တန်ဖိုးထားရကောင်းမှန်း မသိလောက်အောင် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် သမိုင်းပြုစုသူတို့အား လိင်ဝါဒက လွှမ်းမိုးထားခြင်းကြောင့်။

(ဂ) အမျိုးသမီး သမိုင်းရေးသူများက အမျိုးသမီးတို့၏ စွမ်းဆောင်ချက်များကို မဖော်ပြလိုသောကြောင့်။

(ဃ) သမိုင်းရေးသူ အမျိုးသားအများစုက မိန်းမများကို မုန်းသောကြောင့်။

၂။ ရှေးယခင်က ကျား၊ မ ရေးရာ ကဏ္ဍမှာ မည်သို့ ရှိခဲ့ကြသနည်း

📖 မှတ်တမ်း ၇ ကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ မှတ်တမ်း ၇ ၏ အဆိုအရ အောက်ဖော်ပြပါ အချက်တစ်ချက်ချင်းစီအား အမျိုးသားတို့၏ တာဝန် သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးတို့၏ တာဝန်ဟူ၍ ခွဲခြား သတ်မှတ်ပြပါ။

(က) အိမ်ထောင်ဘက်၏ ဆက်ဆံရေးနှင့် အခြား ဆက်ဆံရေးများကို ပံ့ပိုးပေးခြင်း _____

(ခ) ငွေကြေး ပိုမို ရှာဖွေရန် _____

(ဂ) အချက်အပြုတ်ကောင်းခြင်း၊ ရက်ကန်းခတ် တော်ခြင်းနှင့် အိမ်ထောင်ထိန်းသိမ်းခြင်း _____

(ဃ) အိမ်ထောင်ဘက်၏ အမိန့်တို့ကို နာခံခြင်း _____

(င) ကျွဲ၊ နွား တို့ကို ထိန်းကျောင်းခြင်း _____

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ အထက်ဖော်ပြပါ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် သင် (သင်၏ ဇီဝဆိုင်ရာ လိင်အရ) ကိုက်ညီပါသလား။ ရှေးခေတ်ကစ၍ ယနေ့အထိ ကျား၊ မ ရေးရာကဏ္ဍတွင် တည်တံ့မှု၊ ပြောင်းလဲမှုများ ရှိပါသလား။ မည်သည့်အချက်များ ဖြစ်ပါသနည်း။

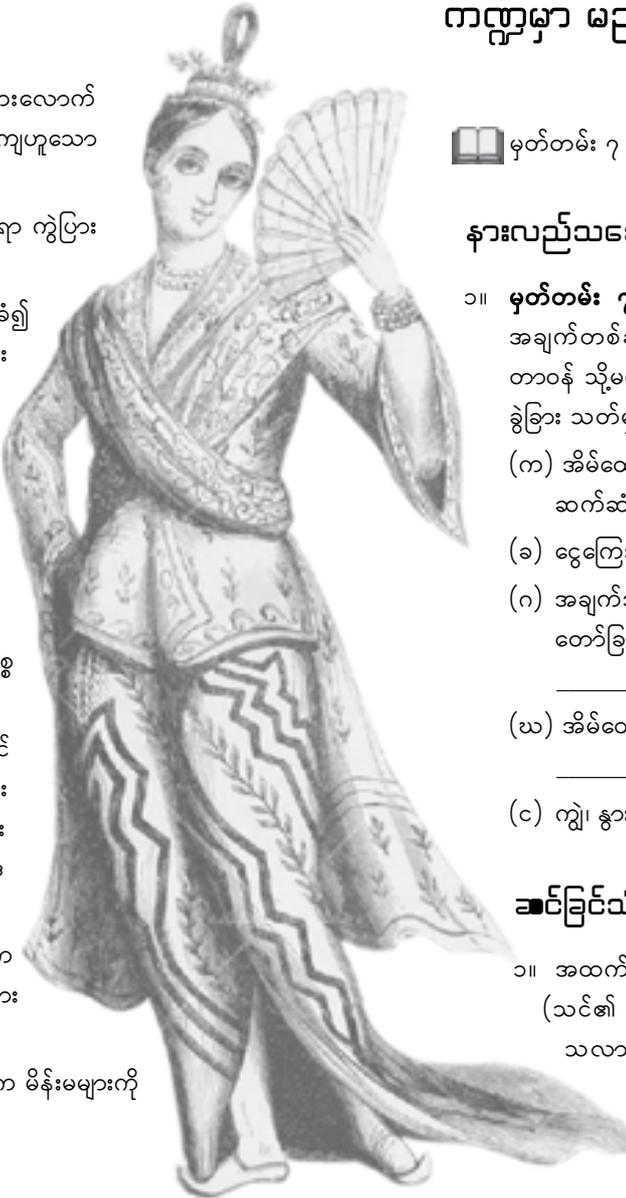
ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ မြန်မာ့သမိုင်းရှိ အရေးအပါဆုံး အမျိုးသား ၁၀ ဦး နှင့် အမျိုးသမီး ၁၀ ဦးတို့၏ အမည်များကို ဖော်ပြပါ။

၂။ အမျိုးသား ၁၀ ဦး၏ အမည်ကို အလွယ်တကူ ဖော်ပြနိုင်ပါသလား၊ သို့မဟုတ် အမျိုးသမီး ၁၀ ဦး၏ အမည်ကို အလွယ်တကူ ဖော်ပြနိုင်ပါသလား၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

၃။ ဇီဝဆိုင်ရာ လိင်ကိုလိုက်၍ အမျိုးသမီးတို့ မည်သို့ ပြဿနာများ ကြုံတွေ့ရလေ့ရှိသနည်း။ ကျား၊ မ ရေးရာ ကဏ္ဍကြောင့် အမျိုးသမီးတို့အနေဖြင့် မည်သည့် ပြဿနာများ ကြုံတွေ့ရလေ့ ရှိသနည်း။

၄။ သင်သာ ယခုလိင်မဟုတ်ဘဲ ဆန့်ကျင်ဘက် လိင်ဖြစ်ခဲ့ပါက၊ ပညာရေး၊ အလုပ်အကိုင်၊ စီမံကိန်းနှင့် မိသားစုဝတ္တရားစသော ဘဝအခြေအနေများ မည်သို့ ပြောင်းလဲသွားမည်ဟု သင်ထင်ပါသနည်း။ ထိုပြောင်းလဲချက်များမှာ ဇီဝ လိင်ဆိုင်ရာ ကွာခြားချက်ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ထင်ပါသလား။ သို့မဟုတ် ကျား၊ မ ရေးရာ (အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး မည်သို့ ပြုမူသင့်သည် ဆိုသည့်အယူအဆ) ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ထင်ပါသလား။

၅။ ကိုလိုနီခေတ် - လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုသည် အဘယ်ကြောင့် နိုင်ငံရေးကိစ္စ ဖြစ်လာသနည်း

မှတ်တမ်း ၂၇၊ ၃၄ နှင့် အချိန်ပြမျဉ်း - ၁၉ ရာစုကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

- ၁။ ဤကာတွန်းကပေးသော ဆိုလိုချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။
 - (က) ဗြိတိသျှယောက်ျားများနှင့် ညားပါက မြန်မာမများ ကံကောင်းသည်။
 - (ခ) ဗြိတိသျှယောက်ျားများနှင့် ပတ်သက်ပါက မြန်မာမများ ကံဆိုးမှုနှင့် ရင်ဆိုင်ရမည်။
 - (ဂ) ဗြိတိသျှအမျိုးသမီးများက မြန်မာမများကို မနာလိုဖြစ်သည်။
 - (ဃ) အထက်ပါ အချက်များအားလုံး။
- ၂။ မှတ်တမ်း ၃၄ တွင် ပါရှိသော မြန်မာမများ ကုလားနှင့် မယူအပ်ကြောင်း ဖော်ပြချက်တွင် အဓိကမယူအပ်သည့် အကြောင်းမှာ အောက်ပါအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။
 - (က) ကုလားများ ရက်စက်သောကြောင့်။
 - (ခ) မြန်မာအမျိုးသားများက ပိုမို ကောင်းမွန်သော ထောက်ပံ့နိုင်သူများ ဖြစ်သောကြောင့်။
 - (ဂ) မြန်မာတို့၏ လူမျိုးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများ ပျောက်ဆုံးသွားနိုင်သောကြောင့်။
 - (ဃ) မွေးလာသော သားသမီးများ ကြင်ဖက်ရှာရန် ခက်ခဲမည် ဖြစ်သောကြောင့်။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

- ၁။ မြန်မာမများ ကုလားနှင့်ယူလျှင် တွေ့ရမည့် ဝေဖန်ချက်များအတိုင်း မြန်မာများက ကုလားမနှင့်ယူလျှင် တွေ့နိုင်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် တွေ့နိုင်သနည်း။ အဘယ်ကြောင့် မတွေ့နိုင်သနည်း။
- ၂။ ဗြိတိသျှအမျိုးသားများနှင့် အကြောင်းပါသော မြန်မာမများ၏ အဆင့်အတန်းသည် မြင့်သွားသည်ဟု ထင်ပါသလား။ နိမ့်သွားသည်ဟု ထင်ပါသလား။
- ၃။ မှတ်တမ်း ၃၄ ကိုရေးသားသော ဂျာနယ်လစ်နှင့် အထက်ပါ အမျိုးသားကာတွန်းဆရာကဲ့သို့သော လူများသည် အမျိုးသမီးတို့၏ အိမ်ထောင်ဖက် ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်သင့်သည်ဟု သင်ယူဆပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့ ယူဆပါသနည်း သို့မဟုတ် အဘယ်ကြောင့် မယူဆပါသနည်း။

၇။ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှု - မြန်မာအမျိုးသမီးများ မည်သို့ ပါဝင်ခဲ့သနည်း

📖 မှတ်တမ်း ၃၆ ရှိ အမျိုးသမီးကုမ္ပဏီအသင်း (👩) အတ္ထုပ္ပတ္တိ - ဦးဘခိုင်၊ ဒေါ်မေ၊ ဆရာတော်ဦးဥတ္တမနှင့် (🗳️) အချိန်ပြုများ - ၁၉၁၉ တို့ကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ မြန်မာအမျိုးသမီးတို့ မျိုးချစ်စိတ်ရှိကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးဘခိုင် က မည်သို့ ဖော်ပြပြီး မည်သို့ အထောက်အထားပြခဲ့သနည်း။ အဓိကအချက် ၂ ချက်နှင့် ထိုအချက်များကို ထောက်ပံ့ထားသော ဥပမာများကို ဖော်ပြပါ။

(က) _____ ဥပမာ _____

(ခ) _____ ဥပမာ _____

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ ကုမ္ပဏီအသင်းသူတို့၏ လှုပ်ရှားမှုသည် အစဉ်အလာ၌ အမြဲ တွေ့ရသော အမျိုးသမီးတို့၏ ဆောင်ရွက်ပုံဖြစ်ကြောင်း သင်မည်သို့ ထင်မြင်သနည်း။ အစဉ်အလာ ကျား၊ မ ရေးရာကဏ္ဍကို ကုမ္ပဏီ အမျိုးသမီးများ မည်သို့ ဖောက်ထွက်ခဲ့ကြသနည်း။

၈။ ကိုလိုနီခေတ် ဝတ်စားဆင်ယင်မှု - ဝတ်စား ဆင်ယင်မှုသည် ကျား၊ မ ရေးရာကဏ္ဍ ပြောင်းလဲ လာပုံကို မည်ကဲ့သို့ ဖော်ပြနေသနည်း

📖 မှတ်တမ်း ၃၂ ကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ မိန်းမကြီးနှင့် မိန်းမပျိုလေးတို့၏ ဝတ်စားဆင်ယင်မှု ကွာခြားပုံကို အောက်ပါ ဇယား၌ ဖြည့်ပါ။

	မိန်းမကြီးများ	မိန်းမပျိုလေးများ
ဖိနပ်		
ဆံပင်		
အဝတ်အစား		
အသုံးအဆောင်များ		

- ၂။ ဤကာတွန်းက အောက်ပါအချက်ကို ဖော်ပြသည်။
- (က) မိန်းမကြီးများသည် မိန်းမပျိုလေးများ၏ ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံ ကို တအံ့တဩဖြစ်၍ မနှစ်မြို့ကြပေ။
 - (ခ) မိန်းမကြီးများသည် မိန်းမပျိုလေးများ ရရှိထားကြသော လွတ်လပ်ခွင့်တွေကို မနာလိုမရှုစိမ့် ဖြစ်နေကြသည်။
 - (ဂ) မိန်းမပျိုလေးများသည် ရှေးလူကြီးများ၏ ရိုးရာအစဉ်အလာ များကို ထိန်းသိမ်းလိုသော ဆန္ဒရှိကြသည်။
 - (ဃ) မိန်းမပျိုလေးများသည် အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုတွင်ပါဝင်ကြ သည်။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

- ၁။ ယနေ့ခေတ် မြန်မာအမျိုးသမီးများသည် အစဉ်အလာအတိုင်း ပို၍ ဝတ်ဆင်ပါသလား။ ဖက်ရှင်အသစ်များအတိုင်း ဝတ်ဆင်ပါ သလား။ ထိုနှစ်ပိုင်းအနက် တစ်ခုခုကို အဘယ်ကြောင့် သူတို့ ရွေးချယ်ကြပါသနည်း။
- ၂။ မြန်မာလူကြီးအများစုသည် ယောက်ျားလေးများနှင့် မိန်းကလေးများ တွင် မည်သူတို့၏ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုကို ပို၍ စိုးရိမ်တကြီး စွက်ဖက် တတ်ကြသနည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ ဆန္ဒစွဲ တစ်မျိုးကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ထင်ပါသလား။
- ၃။ ကာတွန်းဆရာသည် မိန်းမကြီး၏ မနှစ်မြို့မှုကို စာနာမှု ပြထားပါ သလား သို့မဟုတ် မိန်းမပျိုလေး၏ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုကို စာနာမှု ပြထားပါသလား။

၁၀။ အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးသမားများ - မိန်းမအုပ်ချုပ်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံ မည်သို့ ပြောင်းလဲသွားမည်နည်း

📖 မှတ်တမ်း ၉၂ 😊 အတ္ထုပ္ပတ္တိ - နော်စီဖိုးရာစိန် (ယာ) ကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

- ၁။ နော်စီဖိုးရာစိန်၏ အဓိကအယူအဆမှာ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်သည်။
 - (က) အမျိုးသမီးများသည် စစ်၏ အပြစ်မဲ့ စားစာခံ များ ဖြစ်သည်။
 - (ခ) အမျိုးသမီးများသည် စစ်၏ ပြဿနာကို ကူညီ ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်း ရှိကြသည်။
 - (ဂ) စစ်၏ရိုက်ခတ်မှုဒဏ်ကို အဆိုးရွားဆုံးခံစားရသူ များမှာ အမျိုးသမီးများ ဖြစ်သည်။
 - (ဃ) အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများထက် ပိုမို ကောင်းမွန်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ် နိုင်စွမ်း ရှိကြသည်။

■ (နော်စီဖိုးရာစိန် (၁၉၅၅ -)။ ကရင်နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် အမျိုးသမီးအခွင့် အရေးလှုပ်ရှားသူ၊ ကေအင်န်ယူ၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး - ၂၀၀၈ ခုနှစ်မှ ယခုထိ)

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

- ၁။ အမျိုးသမီးများ အာဏာပိုင်ရပါက၊ အကြမ်းဖက် ပဋိပက္ခများ လျော့နည်းသွားလိမ့်မည်ဟု သင်ထင်ပါ သလား။ ထိုအဆိုကို ထောက်ခံရန်၊ ကန့်ကွက်ရန် မည်သည့် အထောက်အထားများ သင့်ထံတွင် ရှိပါ သနည်း။

၁၁။ အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေး အကျဉ်းသမားများ - မည်သည့် အခက်အခဲများ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရ သနည်း

📖 မှတ်တမ်း ၈၄ 😊 အတ္ထုပ္ပတ္တိ - ဒေါက်တာခင်မာကြည်၊ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် 🕒 အချိန်ပြမျဉ်း - ၂၀၀၀ တို့ကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

- ၁။ အကျဉ်းသားဘဝတွင် ခံစားရသော ဒုက္ခဝေဒနာများအနက်၊ ဒေါက်တာခင်မာကြည် ဆိုလိုသော သူမအတွက် အဆိုးရွားဆုံးသော ဒုက္ခမှာ -
 - (က) ကောင်းစွာအိပ်မပျော်ခြင်း။
 - (ခ) အလွန်အေးခြင်း။
 - (ဂ) အစားအစာ မလုံလောက်ခြင်း။
 - (ဃ) သားသမီးများနှင့် အခွဲခံရခြင်း။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

- ၁။ ဒေါက်တာခင်မာကြည်က အကျဉ်းစံအမျိုးသမီးများအတွက် မည်သို့ သော ပြဿနာများ ရှိနေကြောင်း ဖော်ပြထားသနည်း။ အကျဉ်းစံ အမျိုးသား အမျိုးသမီးအားလုံးသည် မည်သို့သော ပြဿနာများ ရင်ဆိုင်ရတတ်သနည်း။
- ၂။ အမျိုးသမီးအကျဉ်းသူဖြစ်၍ ခံစားရသော အခြားမည်သည့် ပြဿနာ များ ရှိနိုင်သနည်း။ ထိုအမျိုးသမီးအကျဉ်းသူတို့ မတွေ့ကြုံရသော အမျိုးသားအကျဉ်းသားတို့၏ ပြဿနာများမှာ အဘယ်သို့ ဖြစ်နိုင် သနည်း။

၁၂။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အစိုးရအထောက်အပံ့ အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းများ - ဘယ်နေရာတွေ သူတို့ယူကြသလဲ

📖 မှတ်တမ်း ၈၅ ⌚ အတ္ထုပ္ပတ္တိ - မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့ချုပ်၊ နိုင်ငံတကာအလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ်နှင့် ⌚ အချိန်ပြမျဉ်း - ၂၀၀၀ လွန်နှစ်များတို့ကို လေ့လာပါ။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

- ၁။ မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့ချုပ် (MWF) မှ နိုင်ငံတကာ အလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ် (ILO) အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်သင့်ကြောင်း သွယ်ဝိုက်ပြောဆိုထားသော အချက်မှာ -
 - (က) အဓမ္မခိုင်းစေမှုများ ရပ်တန့်အောင် အစိုးရအား ဖိအားပေးရန်...။
 - (ခ) ပြည်ပရောက်နိုင်ငံရေး အင်အားစုများနှင့် လက်တွဲ၍ မြန်မာ့ နိုင်ငံရေး အပြောင်းအလဲအတွက် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရန်...။
 - (ဂ) အမျိုးသမီးအရေးကိစ္စများတွင် ပိုမို အာရုံစိုက်စေရန်...။
 - (ဃ) နိုင်ငံတည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးကို လုပ်ဆောင်နေသော အစိုးရ အား ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းများ မပြုလုပ်ရန်... ဖြစ်သည်။

ခင်ခြင်သုံးသပ်မှု

- ၁။ မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့ချုပ် (MWF) ၏ အစီရင်ခံစာကို နော်စီဖိုးရာစိန်က တုံ့ပြန်မည်ဟု သင်ထင်ပါသလား။
- ၂။ နော်စီဖိုးရာစိန်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့ချုပ် (MWF) တို့ကြားတွင် သဘောထားတူညီမှု၊ လက်တွဲဆောင်ရွက်မှုတို့ ရှိမည့် ကိစ္စ တစ်စုံတစ်ရာ ရှိမည်ဟု သင်ထင်ပါသလား။
- ၃။ မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့ချုပ် (MWF) နှင့် နော်စီဖိုးရာစိန် တို့ကြားတွင် ကွဲပြားသော အမြင်ရှုထောင့်များ အဘယ်ကြောင့် ရှိသည်ဟု သင်ထင်ပါသနည်း။
- ၄။ မည်သည့် အယူအဆရှုထောင့်က သင့်အမြင်နှင့် နီးစပ်သနည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း

- ၁။ ဖော်ပြပါ မှတ်တမ်းများရှိဥပမာများကိုသုံး၍ အချိန်ကာလအလျောက် ကျား၊ မ ရေးရာကဏ္ဍ ပြောင်းလဲသွားပုံ ၂ မျိုးနှင့် မပြောင်းမလဲ ကျန်နေခဲ့ပုံ ၂ မျိုးတို့ကို ဆန်းစစ် ဖော်ထုတ်ပြပါ။ ရေးခေတ်မှ ယခု အထိ ခြုံငုံသုံးသပ်ပြီး၊ ကျား၊ မ ရေးရာကဏ္ဍသည် အပြောင်းအလဲက ပိုများသလား၊ တည်ရှိနေဆဲက ပိုများသလား ဆိုသည်ကို ဖော်ပြပါ။
- ၂။ ဖော်ပြခဲ့သော မှတ်တမ်းများအား ကိုးကားပြီး၊ မြန်မာ့သမိုင်းရှိ လိင်ဝါဒအစွဲကို ဖော်ပြသည့် ဥပမာ ၂ ခုကို ဖော်ပြပါ။ ထို့နောက် ကျား၊ မ တူညီစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် အခြေအနေ ၂ ရပ်ကို မှတ်တမ်းများအား ကိုးကားပြီး ဖော်ပြပါ။
- ၃။ ဤအခန်းသည် သင်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော လိင်၏ ရှုထောင့် ကို ပိုမို နားလည်စေပါသလား သို့မဟုတ် သင်၏ကိုယ်ပိုင် လိင် အခြေအနေကို ပိုမို နားလည်စေပါသလား။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- ၄။ ဤအခန်းကို ပြီးမြောက်အောင် လေ့လာပြီးသောအခါ မည်သို့သော ကျား၊ မ ရေးရာ သတ်မှတ်မှုဆိုင်ရာ အမြင်များ သင့်ရှုထောင့်တွင် ပြောင်းလဲလာသနည်း။ သို့မဟုတ် မပြောင်းလဲဘဲ မည်သို့ ရှိနေ သနည်း။

